

**Skonsolidowany Raport
Grupy Kapitałowej
Banku Millennium S.A.
za 1 półrocze 2023 r.**

Wybrane skonsolidowane dane finansowe

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	1.01.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.01.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	4 158 958	2 551 239	901 573	549 516
Przychody z tytułu opłat i prowizji	524 599	528 405	113 722	113 814
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	775 426	(3 549)	168 096	(764)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	357 918	(262 601)	77 589	(56 562)
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	862 797	(913 886)	187 036	(196 844)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	5 748 079	5 122 270	1 246 061	1 103 296
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(6 904 275)	1 866 120	(1 496 700)	401 947
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(133 273)	(99 301)	(28 891)	(21 389)
Przepływy pieniężne netto, razem	(1 289 469)	6 889 089	(279 530)	1 483 854
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,30	(0,22)	0,06	(0,05)
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą	0,30	(0,22)	0,06	(0,05)
	30.06.2023	31.12.2022	30.06.2023	31.12.2022
Aktywa razem	114 823 623	110 941 969	25 801 322	23 655 508
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	522 954	727 571	117 510	155 136
Zobowiązania wobec klientów	100 596 983	98 038 516	22 604 540	20 904 180
Kapitał własny	6 357 203	5 494 406	1 428 489	1 171 540
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	272 592	258 666
Liczba akcji (w szt.)	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	5,24	4,53	1,18	0,97
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	5,24	4,53	1,18	0,97
Współczynnik wypłacalności	14,77%	14,42%	14,77%	14,42%
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)	-	-	-	-

Kursy przyjęte do przeliczenia danych finansowych na EUR

dla pozycji na dzień bilansowy	-	-	4,4503	4,6899
dla pozycji za okres objęty sprawozdaniem (kurs wyliczony jako średnia z kursów na koniec poszczególnych miesięcy okresu)	-	-	4,6130	4,6427

SKONSOLIDOWANY RAPORT GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM ZA 1 PÓŁROCZE 2023 R.**SPIS TREŚCI**

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2023 R.	3
SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2023 R.	BŁĄD! NIE ZDEFINIOWANO ZAKŁADKI.

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 6 MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2023 R.**

SPIS TREŚCI

1.	INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE	5
2.	WSTĘP I POLITYKA RACHUNKOWOŚCI	7
3.	SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE (GRUPA)	9
4.	NOTY DO SKONSOLIDOWANYCH DANYCH FINANSOWYCH.....	16
1)	Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	16
2)	Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty	16
3)	Przychody z tytułu opłat i prowizji.....	17
4)	Koszty z tytułu opłat i prowizji	17
5)	Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	18
6)	Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	18
7)	Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	19
8)	Koszty administracyjne	19
9)	Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	20
10)	Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	20
11)	Podatek dochodowy	22
12)	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu.....	24
13)	Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody ...	25
14)	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	26
15)	Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	31
16)	Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń.....	32
17)	Odpisy z tytułu utraty wartości wybranych składników aktywów	34
18)	Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	35
19)	Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	36
20)	Zobowiązania wobec klientów	37
21)	Zobowiązania z tytułu sprzedanych dłużnych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.....	37
22)	Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	37
23)	Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych	38
24)	Rezerwy	38
5.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM.....	40
5.1.	RYZYO KREDYTOWE.....	40
5.2.	RYZYO RYNKOWE	41
5.3.	RYZYO STOPY PROCENTOWEJ W KSIĘDZE BANKOWEJ (IRRBB)	42
5.4.	RYZYO PŁYNNOŚCI	43
5.5.	RYZYO OPERACYJNE	45
5.6.	ZARZĄDZANIE KAPITAŁOWE.....	46
5.6.1	Minimalne wymogi funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji (MREL).....	48

6.	SEGMENTY OPERACYJNE.....	49
7.	OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI.....	53
7.1.	TRANSAKCJE Z GRUPĄ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO.....	53
7.2.	TRANSAKCJE Z OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI I NADZORUJĄCYMI BANK.....	54
7.3.	INFORMACJE O WYNAGRODZENIACH I KORZYŚCIACH OSÓB NADZORUJĄCYCH I ZARZĄDZAJĄCYCH BANKIEM.....	54
7.4.	STAN AKCJI BANKU POSIADANYCH PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE BANK.....	55
8.	WARTOŚĆ GODZIWA.....	56
8.1.	INSTRUMENTY FINANSOWE NIE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ.....	56
8.2.	INSTRUMENTY FINANSOWE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ.....	58
9.	ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE.....	61
9.1.	SPRAWY SĄDOWE.....	61
9.2.	POZYCJE POZABILANSOWE.....	64
10.	RYZIKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH.....	65
10.1.	SPRAWY SĄDOWE I AKTUALNY STAN REZERW NA RYZYKO PRAWNE.....	65
10.2.	ZDARZENIA, KTÓRE MOGĄ MIEĆ WPŁYW NA RYZYKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH I ZWIĄZANE Z NIM REZERWY.....	71
11.	INFORMACJE DODATKOWE.....	73
11.1.	DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ.....	73
11.2.	PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKCJI Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU.....	74
11.3.	DYWIDENDA ZA ROK 2022.....	75
11.4.	ZYSK / STRATA NA AKCJĘ.....	75
11.5.	AKCJONARIUSZE POSIADAJĄCY CO NAJMNIEJ 5% OGÓLNEJ LICZBY GŁOSÓW NA WZA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ GRUPY - BANKU MILLENNIUM S.A.....	75
11.6.	INFORMACJE O UDZIELENIU PRZEZ GRUPĘ PORĘCZEŃ KREDYTU LUB GWARANCJI.....	76
11.7.	SEZONOWOŚĆ I CYKLICZNOŚĆ DZIAŁAŃ.....	76
11.8.	POZOSTAŁE INFORMACJE DODATKOWE I WYDARZENIA PO DACIE BILANSU.....	76

1. INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE

Bank Millennium S.A. (Bank) jest ogólnopolskim, uniwersalnym bankiem oferującym swoje usługi wszystkim segmentom rynku poprzez sieć oddziałów i centrów korporacyjnych, sieci indywidualnych doradców i bankowość mobilną i elektroniczną.

Bank, wpisany pod nr KRS 0000010186 do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, ma swoją siedzibę na ul. Stanisława Żaryna 2 a w Warszawie.

Bank jest obecny na Giełdzie Papierów Wartościowych od 1992 r. i był pierwszym bankiem notowanym na warszawskim parkiecie.

Bank jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. (Grupa), która zatrudnia ponad 6 700 pracowników, a podstawowymi przedmiotami jej działalności są działalność bankowa (w tym bank hipoteczny), leasingowa, faktoringowa, maklerska, kapitałowa, zarządzanie funduszami inwestycyjnymi oraz działalność portali internetowych.

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Millennium S.A. według stanu na dzień 30 czerwca 2023 r.

Skład osobowy Rady Nadzorczej był następujący:

- Bogusław Kott - Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Nuno Manuel da Silva Amado - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Dariusz Rosati - Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej,
- Miguel de Campos Pereira de Bragança - Członek Rady Nadzorczej,
- Olga Grygier-Siddons - Członek Rady Nadzorczej,
- Anna Jakubowski - Członek Rady Nadzorczej,
- Grzegorz Jędrys - Członek Rady Nadzorczej,
- Alojzy Nowak - Członek Rady Nadzorczej,
- Jose Miguel Bensliman Schorch da Silva Pessanha - Członek Rady Nadzorczej,
- Miguel Maya Dias Pinheiro - Członek Rady Nadzorczej,
- Beata Stelmach - Członek Rady Nadzorczej,
- Lingjiang Xu - Członek Rady Nadzorczej.

Skład osobowy Zarządu Banku był następujący:

- Joao Nuno Lima Bras Jorge - Prezes Zarządu,
- Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho - Wiceprezes Zarządu,
- Wojciech Haase - Członek Zarządu,
- Andrzej Gliński - Członek Zarządu,
- Wojciech Rybak - Członek Zarządu,
- Antonio Ferreira Pinto Junior - Członek Zarządu,
- Jarosław Hermann - Członek Zarządu.

Grupa Kapitałowa Banku Millennium S.A.

Jednostką dominującą Grupy jest Bank Millennium S.A., natomiast jednostką dominującą najwyższego szczebla w stosunku do Banku Millennium S.A. jest Banco Comercial Portugues - spółka notowana na giełdzie w Lizbonie.

Spółki wchodzące w skład Grupy Banku Millennium S.A. na dzień 30.06.2023 r. przedstawia poniższa tabela:

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Grupy w kapitałach własnych	% udziału Grupy w głosach na WZA lub ZW	Ujęcie w sprawozdaniu Grupy
MILLENNIUM BANK HIPOTECZNY S.A.	czynności banku hipotecznego	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM CONSULTING S.A.	usługi doradztwa	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TFI S.A.	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	wynajem i zarządzanie nieruchomościami, działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM GOODIE Sp. z o.o.	działalność portali internetowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM FINANCIAL SERVICES Sp. z o.o.*	działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	Warszawa	20	20	metoda praw własności
PIAST EXPERT Sp. z o.o. w likwidacji	usługi marketingowe	Tychy	100	100	konsolidacja pełna
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A. w likwidacji**	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50 +1 akcja	50 +1 akcja	metoda praw własności

* W dniu 29 marca 2023 roku nastąpiło przeniesienie 80% udziałów w spółce Millennium Financial Services sp. z o.o. z Banku odpowiednio na rzecz Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie Europa S.A., które nabyło 72% udziałów Spółki oraz Towarzystwa Ubezpieczeń Europa S.A., które nabyło 8% udziałów Spółki co zostało szerzej opisane pod notą 5 „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy” w Rozdziale 4 „Noty do skonsolidowanych danych finansowych”. Dodatkowo Bank wniósł do MFS dopłatę do kapitału w wysokości 200 000 zł.

** Pomimo sprawowania kontroli nad spółką Lubuskie Fabryki Mebli S.A. z uwagi na nieistotność tej jednostki z punktu widzenia realizacji nadrzędnego celu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jakim jest prawidłowe przedstawienie sytuacji finansowej Grupy, Grupa nie konsoliduje zaangażowania kapitałowego w tym podmiocie.

2. WSTĘP I POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” przyjętym do stosowania w Unii Europejskiej. Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe nie zawiera wszystkich informacji, które są prezentowane w pełnym sprawozdaniu finansowym, w związku z powyższym niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2022 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r., poz. 757) Bank jest zobowiązany do opublikowania danych finansowych za okres sześciu miesięcy kończący się 30 czerwca 2023 r.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. sporządzone za okres od 1 stycznia 2023 roku do 30 czerwca 2023 roku:

- obejmuje dane finansowe Banku oraz dane finansowe jednostek zależnych, stanowiących Grupę oraz dane jednostek stowarzyszonych wycenione metodą praw własności,
- zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Grupę działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego,
- zostało przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

Wszelkie dane za okresy kwartalne przedstawione w niniejszym skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy nie podlegały audytowi oraz przeglądowi przez biegłego rewidenta.

W roku 2023 Bank kontynuuje realizację Planu Ochrony Kapitału przekazanego do KNF, zgodnie z art. 60 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 963 z późn. zm.). KNF zatwierdziła ten plan w dniu 28 października 2022 roku. Plan przewiduje podwyższenie współczynników kapitałowych znacznie powyżej minimalnych wymaganych poziomów poprzez połączenie dalszej poprawy rentowności operacyjnej oraz inicjatyw optymalizacji kapitału, takich jak zarządzanie aktywami ważonymi ryzykiem (w tym sekurytyzacjami).

Od momentu uruchomienia Planu Bankowi/Grupie udało się znacząco poprawić wskaźniki kapitałowe, plasując je wyraźnie powyżej nowych wymogów regulacyjnych (bez P2G): na 30 czerwca 2023 r. współczynnik Tier 1 wyniósł 146 pb (Bank) i 148 pb (Grupa) powyżej wymogu minimalnego, a łączny współczynnik kapitałowy (TCR) wyniósł 207 pb (Bank) i 208 pb (Grupa) powyżej wymogu minimalnego. W lipcu 2023 roku wskaźniki te uległy dalszemu wzmocnieniu po zawarciu kolejnej transakcji sekurytyzacji syntetycznej, która miała pozytywny wpływ na współczynnik Tier 1 Grupy na poziomie około 47 bps oraz na łączny współczynnik kapitałowy Grupy na poziomie około 62 bps. Zakładając brak innych nadzwyczajnych czynników, Bank planuje utrzymywać wskaźniki kapitałowe powyżej minimalnych wymaganych poziomów przez cały 2023 rok.

Bank monitoruje na bieżąco sytuację finansową i w razie konieczności podejmie czynności uruchamiające dodatkowe działania naprawcze. W szczególności Bank jest świadomy potencjalnych ryzyk związanych z ewentualnym przedłużeniem tzw. wakacji kredytowych na rok 2024. Materializacja takiego ryzyka mogłaby oznaczać dodatkowe rezerwy, które obniżyłyby wynik netto Banku/Grupy. Dodatkowo dalsze niekorzystne zmiany w zakresie ryzyka prawnego walutowych kredytów hipotecznych mogą oznaczać konieczność zwiększenia poziomu rezerw na to ryzyko poza rezerwami, które mogą wynikać z obecnych trendów. W ocenie Banku zmaterializowanie się tych zdarzeń wpłynęłoby negatywnie na wyniki Banku/Grupy w latach 2023-2024 oraz zmniejszyłoby zakładany organiczny wzrost kapitału, ale nie uniemożliwiłoby Bankowi/Grupie dalszego wdrażania swojej strategii i generowania wyników, które złagodziłyby wpływ takich wydarzeń.

Płynność Grupy Banku Millennium pozostała na bardzo wysokim poziomie w 1 półroczu 2023 roku. Wskaźnik LCR osiągnął poziom 260% na koniec czerwca 2023, tj. pozostawał znacznie powyżej minimum nadzorczego w wysokości 100%. Wskaźnik kredytów do depozytów utrzymuje się na bezpiecznym poziomie 74% a udział płynnych papierów wartościowych (głównie obligacje emitowane przez rząd, wielostronne banki rozwoju i bony NBP) w aktywach ogółem Grupy pozostaje znaczący i wynosi 25%.

Jednocześnie Bank osiągnął dobre wyniki operacyjne i biznesowe, aktywnie zarządzając i łagodząc ryzyka związane z działalnością bankową. Uwzględniając powyższe okoliczności i zidentyfikowane niepewności, zwłaszcza zdolność Banku do spełnienia wskaźników wypłacalności kapitałowej oraz wymogów MREL w kolejnych okresach sprawozdawczych - Zarząd Banku w oparciu o dokonane analizy wszelkich aspektów działania Banku oraz jego bieżącej i prognozowanej sytuacji finansowej uznał, że zastosowanie założenia kontynuacji działalności do sporządzenia niniejszych sprawozdań finansowych jest zasadne.

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 25 lipca 2023 r.

3. SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE (GRUPA)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW I STRAT

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Wynik z tytułu odsetek		2 597 950	1 335 826	2 139 921	1 178 882
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze:	1	4 158 958	2 087 525	2 551 239	1 491 924
Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej:		4 108 816	2 061 712	2 582 637	1 516 982
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu		3 662 077	1 864 984	2 384 667	1 400 998
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody		446 739	196 728	197 970	115 984
Wynik o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		50 142	25 813	(31 398)	(25 058)
Koszty z tytułu odsetek	2	(1 561 008)	(751 699)	(411 318)	(313 042)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		403 952	203 020	426 938	206 122
Przychody z tytułu opłat i prowizji	3	524 599	263 951	528 405	260 498
Koszty z tytułu opłat i prowizji	4	(120 647)	(60 931)	(101 467)	(54 376)
Przychody z tytułu dywidend		3 127	2 922	3 060	2 761
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	5	540 643	(5 580)	(1 493)	(774)
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	6	1 434	(1 701)	(5 167)	(2 432)
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	7	7 266	1 365	2 341	(8 485)
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń		309	(13)	(3 347)	(677)
Wynik z pozycji wymiany		(20 757)	(12 534)	(123 015)	(59 874)
Pozostałe przychody operacyjne		184 596	68 488	140 978	67 381
Pozostałe koszty operacyjne		(146 906)	(74 719)	(77 907)	(42 579)
Koszty administracyjne	8	(864 529)	(395 235)	(1 058 829)	(624 203)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	9	(152 273)	(42 898)	(147 575)	(68 813)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych		230	(1 503)	(2 969)	(347)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	10	(1 620 620)	(756 970)	(1 014 630)	(515 450)
Wynik z tytułu modyfikacji		(53 550)	(25 718)	(8 804)	(5 027)
Amortyzacja		(105 446)	(52 925)	(104 227)	(52 625)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych		0	0	0	0
Podatek bankowy		0	0	(168 824)	(86 840)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym		775 426	241 825	(3 549)	(12 980)
Podatek dochodowy	11	(417 508)	(136 053)	(259 052)	(127 281)
Wynik finansowy po opodatkowaniu		357 918	105 772	(262 601)	(140 261)
W tym przypadający na:					
Właścicieli jednostki dominującej		357 918	105 772	(262 601)	(140 261)
Udziały niekontrolujące		0	0	0	0
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)		1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		0,30	0,08	(0,22)	(0,12)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Wynik finansowy po opodatkowaniu	357 918	105 772	(262 601)	(140 261)
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	623 392	220 985	(804 029)	(338 316)
Efekt wyceny papierów dłużnych	416 488	130 549	(619 013)	(224 626)
Rachunkowość zabezpieczeń	206 904	90 436	(185 016)	(113 690)
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	(84)	(84)	(27)	(23)
Zyski (straty) aktuarialne	(84)	(84)	0	0
Efekt wyceny instrumentów kapitałowych	0	0	(27)	(23)
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	623 308	220 901	(804 056)	(338 339)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	(118 444)	(41 987)	152 766	64 281
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	16	16	5	4
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	504 879	178 929	(651 285)	(274 054)
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	862 797	284 701	(913 886)	(414 315)
W tym przypadające na:				
Właścicieli jednostki dominującej	862 797	284 701	(913 886)	(414 315)
Udziały niekontrolujące	0	0	0	0

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
AKTYWA

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
Kasa, środki w Banku Centralnym		6 768 777	5 452 016	9 536 090	5 810 033
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	12	692 718	527 958	363 519	251 444
Instrumenty pochodne		495 406	371 422	339 196	220 865
Instrumenty kapitałowe		115	123	113	105
Instrumenty dłużne		197 197	156 413	24 210	30 474
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom		143 815	142 879	201 036	249 085
Instrumenty kapitałowe		66 609	66 609	128 979	120 092
Instrumenty dłużne		77 206	76 270	72 057	128 993
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	13	14 681 777	18 192 605	16 505 606	17 786 074
Instrumenty kapitałowe		24 378	24 395	24 396	28 791
Instrumenty dłużne		14 657 399	18 168 210	16 481 210	17 757 283
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	14	74 152 070	75 380 270	76 565 163	79 341 857
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		54 780	75 078	97 982	189 813
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		74 097 290	75 305 192	76 467 181	79 152 044
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	15	15 047 887	10 907 827	4 631 170	2 703 565
Instrumenty dłużne		14 467 969	10 322 224	3 893 212	1 615 236
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym		532 220	585 603	733 095	1 080 106
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu		47 698	0	4 863	8 223
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	16	121 936	60 754	135 804	0
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i w jednostkach stowarzyszonych		43 522	43 522	0	0
Rzeczowe aktywa trwałe		552 519	566 375	572 810	539 860
Wartości niematerialne		442 931	435 896	436 622	397 897
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		737 827	732 494	805 624	745 756
Bieżące należności podatkowe		4 956	4 642	4 232	8 715
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	18	732 871	727 852	801 392	737 041
Pozostałe aktywa		1 425 904	1 371 630	1 177 134	1 023 199
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		11 940	13 749	11 391	9 446
Aktywa razem		114 823 623	113 827 975	110 941 969	108 858 216

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
ZOBOWIĄZANIA					
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	12	568 182	433 296	385 062	248 957
Instrumenty pochodne		479 672	430 216	380 278	238 749
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych		88 510	3 080	4 784	10 208
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		103 287 919	103 158 389	100 577 923	98 222 501
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	19	522 954	462 387	727 571	546 837
Zobowiązania wobec klientów	20	100 596 983	100 875 841	98 038 516	96 122 029
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	21	350 244	0	0	0
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	22	251 759	256 280	243 753	0
Zobowiązania podporządkowane	23	1 565 979	1 563 882	1 568 083	1 553 635
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	16	329 630	394 859	554 544	832 073
Rezerwy	24	1 141 582	974 133	1 016 169	759 094
Nierozstrzygnięte sprawy sporne		1 107 056	937 002	976 552	720 755
Udzielone zobowiązania i gwarancje		34 526	37 132	39 617	38 339
Zobowiązania podatkowe		386 481	252 978	32 533	25 215
Bieżące zobowiązania podatkowe		385 613	252 706	32 533	25 215
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	18	868	272	0	0
Inne zobowiązania		2 752 626	2 541 818	2 881 332	2 991 640
Zobowiązania razem		108 466 420	107 755 473	105 447 563	103 079 480
KAPITAŁ WŁASNY					
Kapitał zakładowy		1 213 117	1 213 117	1 213 117	1 213 117
Akcje własne		(21)	(21)	(21)	(21)
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej		1 147 502	1 147 502	1 147 502	1 147 502
Skumulowane inne całkowite dochody		(537 405)	(716 334)	(1 042 284)	(1 509 919)
Zyski zatrzymane		4 534 010	4 428 238	4 176 092	4 928 057
Kapitał własny razem		6 357 203	6 072 502	5 494 406	5 778 736
Zobowiązania i kapitał własny razem		114 823 623	113 827 975	110 941 969	108 858 216
Wartość księgowa		6 357 203	6 072 502	5 494 406	5 778 736
Liczba akcji (w szt.)		1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		5,24	5,01	4,53	4,76

SPRAWOZDANIE ZE ZMIANY STANU SKONSOLIDOWANYCH KAPITAŁÓW WŁASNYCH

w tysiącach zł	Razem skonsolido- wany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Skumulowa- wane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
						wynik niepodzie- lony	pozostałe kapitały
01.01.2023 - 30.06.2023							
Kapitał własny na początek okresu	5 494 406	1 213 117	(21)	1 147 502	(1 042 284)	(824 873)	5 000 965
Całkowite dochody za okres (netto)	862 797	0	0	0	504 879	357 918	0
wynik finansowy	357 918	0	0	0	0	357 918	0
wycena papierów dłużnych	337 355	0	0	0	337 355	0	0
wycena instrumentów kapitałowych	0	0	0	0	0	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	167 592	0	0	0	167 592	0	0
zyski / straty aktuarialne	(68)	0	0	0	(68)	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	0	0	0	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	1 041 432	(1 041 432)
Kapitał własny na koniec okresu	6 357 203	1 213 117	(21)	1 147 502	(537 405)	574 477	3 959 533
01.04.2023 - 30.06.2023							
Kapitał własny na początek okresu	6 072 502	1 213 117	(21)	1 147 502	(716 334)	468 705	3 959 533
Całkowite dochody za okres (netto)	284 701	0	0	0	178 929	105 772	0
wynik finansowy	105 772	0	0	0	0	105 772	0
wycena papierów dłużnych	105 744	0	0	0	105 744	0	0
wycena instrumentów kapitałowych	0	0	0	0	0	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	73 253	0	0	0	73 253	0	0
zyski / straty aktuarialne	(68)	0	0	0	(68)	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	0	0	0	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	0	0
Kapitał własny na koniec okresu	6 357 203	1 213 117	(21)	1 147 502	(537 405)	574 477	3 959 533
01.01.2022 - 31.12.2022							
Kapitał własny na początek okresu	6 697 246	1 213 117	(21)	1 147 502	(858 633)	(1 198 425)	6 393 706
Całkowite dochody za okres (netto)	(1 198 217)	0	0	0	(183 651)	(1 014 566)	0
wynik finansowy	(1 014 566)	0	0	0	0	(1 014 566)	0
wycena papierów dłużnych	(165 275)	0	0	0	(165 275)	0	0
wycena instrumentów kapitałowych	(3 583)	0	0	0	(3 583)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	(21 991)	0	0	0	(21 991)	0	0
zyski / straty aktuarialne	7 198	0	0	0	7 198	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	(4 623)	0	0	0	0	0	(4 623)
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	1 388 118	(1 388 118)
Kapitał własny na koniec okresu	5 494 406	1 213 117	(21)	1 147 502	(1 042 284)	(824 873)	5 000 965
01.01.2022 - 30.06.2022							
Kapitał własny na początek okresu	6 697 246	1 213 117	(21)	1 147 502	(858 633)	(1 198 425)	6 393 706
Całkowite dochody za okres (netto)	(913 887)	0	0	0	(651 286)	(262 601)	0
wynik finansowy	(262 601)	0	0	0	0	(262 601)	0
wycena papierów dłużnych	(501 401)	0	0	0	(501 401)	0	0
wycena instrumentów kapitałowych	(22)	0	0	0	(22)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	(149 863)	0	0	0	(149 863)	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	(4 623)	0	0	0	0	0	(4 623)
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	1 388 118	(1 388 118)
Kapitał własny na koniec okresu	5 778 736	1 213 117	(21)	1 147 502	(1 509 919)	(72 908)	5 000 965

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLÝWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH
A. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Zysk (strata) po opodatkowaniu	357 918	105 772	(262 601)	(140 261)
Korekty razem:	5 390 161	2 265 909	5 384 871	(1 030 820)
Odsetki otrzymane	3 859 621	2 068 048	2 354 714	1 353 949
Odsetki zapłacone	(1 414 216)	(686 783)	(317 917)	(238 769)
Amortyzacja	105 446	52 925	104 227	52 625
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	0	0	0	0
Przychody z tytułu dywidend	(3 127)	(2 922)	(3 060)	(2 761)
Rezerwy	125 414	167 450	163 564	38 040
Wynik na sprzedaży i likwidacji inwestycyjnych aktywów finansowych	(535 667)	12 778	1 352	707
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	(103 615)	(164 662)	(242 573)	(14 297)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	187 857	136 230	(181 729)	(151 222)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(867 620)	(432 384)	(2 888 884)	(1 878 392)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	(61 284)	(58 698)	251 460	11 753
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	(41 794)	69 657	323 442	200 706
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	(128 797)	120 118	92 359	(76 241)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	3 906 042	372 384	4 955 188	(968 698)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	375 148	355 212	5 593	16 407
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	33 171	20 644	(39 043)	(39 436)
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	416 367	132 504	250 090	118 419
Podatek dochodowy zapłacony	(116 559)	(50 361)	(42 322)	(9 765)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	(417 918)	118 045	558 435	534 033
Pozostałe pozycje	71 692	35 724	39 975	22 121
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	5 748 079	2 371 681	5 122 270	(1 171 081)

B. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Wpływy z działalności inwestycyjnej	234 809 340	91 010 640	87 505 636	41 310 593
Zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	9 350	1 750	6 972	1 760
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	499 912	0	0	0
Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	234 296 951	91 005 968	87 495 604	41 306 072
Pozostałe wpływy inwestycyjne	3 127	2 922	3 060	2 761
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(241 713 615)	(95 622 921)	(85 639 516)	(39 078 007)
Nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(51 912)	(2 579)	(50 292)	(39 277)
Zakup akcji Euro Bank z pomniejszeniem o nabyte środki pieniężne	0	0	0	0
Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	(241 661 703)	(95 620 342)	(85 589 224)	(39 038 730)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(6 904 275)	(4 612 281)	1 866 120	2 232 586

C. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Wpływy z działalności finansowej	0	0	0	0
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	0	0	0	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(133 273)	(88 000)	(99 301)	(32 323)
Splata kredytów długoterminowych	(55 000)	(50 000)	(70 343)	(15 343)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0	0	0
Umorzenie akcji	0	0	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(78 273)	(38 000)	(28 958)	(16 980)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(133 273)	(88 000)	(99 301)	(32 323)

D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A+B+C)	(1 289 469)	(2 328 600)	6 889 089	1 029 182
- w tym z tytułu różnic kursowych	(14 970)	(12 306)	4 821	2 446
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	14 231 089	15 270 220	3 372 244	9 232 151
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	12 941 620	12 941 620	10 261 333	10 261 333

4. NOTY DO SKONSOLIDOWANYCH DANYCH FINANSOWYCH

1) PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I PRZYCHODY O PODOBNYM CHARAKTERZE

	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	446 739	196 728	197 970	115 984
Instrumenty dłużne	446 739	196 728	197 970	115 984
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu	3 662 077	1 864 984	2 384 667	1 400 998
Środki w Banku Centralnym	113 974	58 401	54 148	41 311
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 304 978	1 663 645	2 232 784	1 294 206
Instrumenty dłużne	196 514	122 746	19 628	19 283
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	15 110	4 829	6 780	4 511
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	18 449	11 000	9 153	5 962
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	13 052	4 363	62 174	35 725
Wynik o charakterze podobnym do odsetkowego z tytułu:	50 142	25 813	(31 398)	(25 058)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	6 965	3 245	16 622	8 948
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - Instrumenty pochodne	40 839	21 326	(49 541)	(34 992)
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - Instrumenty dłużne	2 338	1 242	1 521	986
Razem	4 158 958	2 087 525	2 551 239	1 491 924

W linii „Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń” Grupa prezentuje wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej. Szczegółowy opis stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających został zamieszczony w nocie (16).

Przychody odsetkowe za 1 półrocze 2023 r. zawierają odsetki naliczone od kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kwocie 96 198 tys. zł (odpowiednio dla danych porównawczych za 1 półrocze 2022 r. kwota tych odsetek wynosiła 59 090 tys. zł).

2) KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK I PODOBNE KOSZTY

	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu:	(1 561 008)	(751 699)	(411 318)	(313 042)
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	(12 006)	(5 620)	(14 587)	(8 225)
Zobowiązania wobec klientów	(1 422 071)	(689 681)	(328 627)	(264 050)
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	(24 904)	(4 968)	(23 631)	(16 434)
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	(25 165)	(12 638)	(525)	(208)
Zobowiązania podporządkowane	(71 921)	(35 954)	(39 949)	(22 130)
Zobowiązania z tytułu leasingu	(4 941)	(2 838)	(3 999)	(1 995)
Inne	0	0	0	0
Razem	(1 561 008)	(751 699)	(411 318)	(313 042)

3) PRZYCHODY Z TYTUŁU OPŁAT I PROWIZJI

	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Prowizje za prowadzenie rachunków	59 045	29 421	73 532	33 043
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	46 838	24 021	44 376	23 050
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	102 963	49 605	116 992	57 016
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	7 213	3 404	7 062	3 186
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	142 622	73 720	128 479	67 519
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	97 475	48 621	83 574	42 438
Prowizje z tytułu dystrybucji jednostek uczestnictwa i innych produktów oszczędnościowych	12 851	6 544	20 758	9 407
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	5 425	2 617	7 699	2 697
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	29 746	15 505	30 180	13 747
Pozostałe prowizje	20 421	10 493	15 753	8 395
Razem	524 599	263 951	528 405	260 498

4) KOSZTY Z TYTUŁU OPŁAT I PROWIZJI

	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Prowizje za prowadzenie rachunków	(21 387)	(11 066)	(7 957)	(5 198)
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	(2 485)	(1 348)	(2 547)	(1 318)
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	(12 000)	(5 539)	(13 169)	(6 561)
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	(53 088)	(26 791)	(48 832)	(24 861)
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	(1 102)	(529)	(1 459)	(596)
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	(5 358)	(2 776)	(5 834)	(2 841)
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	(5 633)	(3 443)	(6 433)	(3 969)
Pozostałe prowizje	(19 594)	(9 439)	(15 236)	(9 032)
Razem	(120 647)	(60 931)	(101 467)	(54 376)

Werdykt Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie zwrotu prowizji w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu

W dniu 11 września 2019 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł w sprawie Lexitor przeciwko SKOK Stefczyka, Santander Consumer Bank i mBank (sprawa C 383/18), w której stwierdził, że konsument ma prawo żądać zmniejszenia całkowitej kwoty kosztów pożyczki na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu.

Biorąc pod uwagę ten werdykt, Grupa według stanu na dzień 30 czerwca 2023 r. posiadała rezerwę w wysokości 79,2 miliona złotych, która została oszacowana na podstawie maksymalnej kwoty potencjalnych zwrotów i prawdopodobieństwa dokonania płatności.

5) WYNIK Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH NIEWYCENIANYCH WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY

	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Wynik na sprzedaży instrumentów kapitałowych	553 912	0	0	0
Operacje instrumentami dłużnymi	(12 353)	(5 020)	(166)	0
Koszty operacji finansowych	(916)	(560)	(1 327)	(774)
Razem	540 643	(5 580)	(1 493)	(774)

W dniu 29 marca 2023 roku nastąpiło przeniesienie 80% udziałów („Udziały”) w spółce Millennium Financial Services sp. z o.o. („Spółka”) z Banku odpowiednio na rzecz Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie Europa S.A., które nabyło 72% udziałów Spółki oraz Towarzystwa Ubezpieczeń Europa S.A., które nabyło 8% udziałów Spółki (łącznie „Kupujący”) oraz zapłata ceny za Udziały na rzecz Banku w kwocie 500 milionów zł.

Sprzedaż Udziałów przez Bank na rzecz Kupujących stanowiła finalizację Transakcji i skutkowałą rozpoznaniem korespondującego z nią pozytywnego wyniku finansowego oraz pozwala na rozpoczęcie Strategicznej Współpracy Ubezpieczeniowej pomiędzy Bankiem oraz Kupującymi, co przedstawiona w Raporcie Bieżącym nr 7/2023 z 13 lutego 2023 roku.

Jednocześnie, w związku ze sprzedażą 80% akcji Spółki i utratą kontroli nad Spółką, Bank dokonał wstępnej wyceny pozostałego udziału niekontrolującego w Spółce w wartości godziwej wynoszącej 43,3 mln zł (brutto).

Dodatkowo Bank rozpoznał dodatni wpływ w wysokości 54,0 mln zł (brutto) jako wycenę instrumentu pochodnego wynikającego z ustalonych potencjalnych przyszłych wypłat wynagrodzeń.

Patrząc z perspektywy rachunku zysków i strat: wynik zrealizowany na sprzedaży (499,9 mln zł; zapłata ceny pomniejszona o wartość księgową sprzedanych udziałów) oraz wycena instrumentu pochodnego wynikająca z ustalonych potencjalnych przyszłych wypłat wynagrodzeń (54,0 mln zł) zostały ujęte w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy”, natomiast wycena pozostałego udziału niekontrolującego została ujęta w „Pozostałych przychodach operacyjnych” (43,3 mln zł).

6) WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH PRZEZNACZONYCH DO OBROTU

	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Wynik na instrumentach dłużnych	3 184	1 713	(10 464)	(7 061)
Wynik na instrumentach pochodnych	(1 752)	(3 415)	5 217	4 563
Wynik z pozostałych operacji finansowych	2	1	80	66
Razem	1 434	(1 701)	(5 167)	(2 432)

**7) WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW FINANSOWYCH NIEPRZEZNACZONYCH DO OBROTU WYCENIANYCH
 OBOWIĄZKOWO WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY**

	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(2 242)	429	5 571	3 490
Wynik na instrumentach kapitałowych	4 360	1	(4 724)	(6 632)
Wynik na instrumentach dłużnych	5 148	935	1 494	(5 343)
Razem	7 266	1 365	2 341	(8 485)

8) KOSZTY ADMINISTRACYJNE

	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Koszty pracownicze	(501 838)	(255 792)	(445 427)	(227 493)
Wynagrodzenia	(409 297)	(208 502)	(363 391)	(186 528)
Narzuty na wynagrodzenia	(74 588)	(37 656)	(65 009)	(32 687)
Świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	(17 953)	(9 634)	(17 027)	(8 278)
- rezerwy na odprawy emerytalne	(2 300)	(1 150)	(3 096)	(1 548)
- rezerwy na niewykorzystane urlopy	(11)	(3)	(23)	(6)
- pozostałe	(15 642)	(8 481)	(13 908)	(6 724)
Pozostałe koszty administracyjne	(362 691)	(139 443)	(613 402)	(396 710)
Koszty reklamy, promocji i reprezentacji	(32 476)	(14 670)	(34 846)	(19 526)
Koszty informatyki i łączności	(73 917)	(37 313)	(64 234)	(33 061)
Koszty wynajmu	(38 079)	(19 295)	(24 700)	(12 189)
Koszty utrzymania budynków, wyposażenia, materiałów	(24 666)	(12 952)	(20 823)	(10 487)
Koszty bankomatów i obsługi gotówki	(17 483)	(8 722)	(15 612)	(8 451)
Koszty usług doradczych, audytowych, prawniczych, tłumaczeń	(57 699)	(28 125)	(36 408)	(19 255)
Podatki i opłaty różne	(23 420)	(11 947)	(18 754)	(10 201)
Koszty KIR	(6 212)	(3 170)	(5 503)	(2 825)
Koszty PFRON	(4 098)	(2 096)	(2 621)	(1 785)
Koszty BFG	(60 039)	23 395	(120 677)	(34 830)
Koszty Nadzoru Finansowego	(7 748)	(3 163)	(6 252)	(3 143)
Koszty systemu ochrony	0	0	(251 700)	(251 700)
Pozostałe	(16 854)	(21 385)	(11 272)	10 743
Razem	(864 529)	(395 235)	(1 058 829)	(624 203)

9) KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH

	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(157 213)	(45 368)	(153 670)	(69 775)
Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(951 897)	(412 034)	(880 044)	(402 706)
Odwrocenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	738 056	320 223	668 326	282 828
Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	20 933	10 708	22 485	11 630
Sprzedaż wierzytelności	35 659	35 659	39 668	39 668
Pozostałe ujęte bezpośrednio w Rachunku Zysków i Strat	36	76	(4 105)	(1 195)
Z tytułu odpisów dla papierów wartościowych	0	0	0	0
Utworzenie odpisów dla papierów wartościowych	0	0	0	0
Odwrocenie odpisów dla papierów wartościowych	0	0	0	0
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	4 940	2 470	6 095	962
Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(24 819)	(7 416)	(27 812)	(10 097)
Odwrocenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	29 759	9 886	33 907	11 059
Razem	(152 273)	(42 898)	(147 575)	(68 813)

10) KOSZTY REZERW NA RYZYKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH

01.01.2023 - 30.06.2023	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	5 395 344	4 572 901	822 443
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(214 297)	(214 297)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	1 620 620	0	1 620 620
Alokacja do portfela kredytowego	0	1 489 019	(1 489 019)
Zmiana stanu rezerw z tytułu różnic kursowych	(239 711)	(239 711)	0
Stan na koniec okresu	6 561 956	5 607 912	954 044

01.04.2023 - 30.06.2023	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	6 075 701	5 294 835	780 866
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(116 297)	(116 297)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	756 970	0	756 970
Alokacja do portfela kredytowego	0	583 792	(583 792)
Zmiana stanu rezerw z tytułu różnic kursowych	(154 418)	(154 418)	0
Stan na koniec okresu	6 561 956	5 607 912	954 044

01.01.2022 - 30.06.2022	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	3 332 614	2 916 779	415 835
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(72 020)	0	(72 020)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	1 014 630	0	1 014 630
Alokacja do portfela kredytowego	0	996 473	(996 473)
Zmiana stanu rezerw z tytułu różnic kursowych	221 132	0	221 132
Stan na koniec okresu	4 496 356	3 913 252	583 104

01.04.2022 - 30.06.2022	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	3 872 105	3 326 906	545 199
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(46 860)	0	(46 860)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	515 450	0	515 450
Alokacja do portfela kredytowego	0	586 346	(586 346)
Zmiana stanu rezerw z tytułu różnic kursowych	155 661	0	155 661
Stan na koniec okresu	4 496 356	3 913 252	583 104

	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Koszty poniesione w związku z negocjacjami rozpoznane w rachunku zysków i strat	(150 133)	(77 934)	(233 309)	(109 668)
- ujęte w pozycji "Wynik z pozycji wymiany"	(114 112)	(60 679)	(229 144)	(105 503)
- ujęte w pozycji "Wynik z tytułu modyfikacji"	(36 021)	(17 255)	(4 164)	(4 164)
Koszty poniesione w związku negocjacjami ujęte w ciężar wcześniej utworzonych rezerw	30 551	22 929	0	0

11) PODATEK DOCHODOWY

11A. PODATEK DOCHODOWY UJĘTY W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Bieżący podatek	(466 689)	(182 498)	(65 249)	(44 617)
Bieżący rok	(468 063)	(182 498)	(65 249)	(44 617)
Korekta lat ubiegłych	1 374	0	0	0
Podatek odroczonej:	49 181	46 445	(193 803)	(82 665)
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	53 606	53 508	(195 427)	(87 057)
Powstanie / (Wykorzystanie) straty podatkowej	(4 425)	(7 063)	1 624	4 392
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat	(417 508)	(136 053)	(259 052)	(127 282)

11B. EFEKTYWNA STAWKA PODATKOWA

	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023	1.01.2022 - 30.06.2022	1.04.2022 - 30.06.2022
Wynik finansowy brutto	775 426	241 825	(3 549)	(12 980)
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%	19%	19%
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatkowej 19%	(147 331)	(45 947)	675	2 466
Wpływ różnic trwałych na obciążenia podatkowe:	(276 988)	(95 421)	(260 183)	(130 204)
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	14 574	7 237	19 777	10 155
Przychody z tytułu dywidend	529	529	466	466
Rozwiązanie pozostałych rezerw	13 933	6 607	17 911	8 444
Pozostałe	112	101	1 400	1 245
Koszty nie stanowiące kosztów podatkowych	(291 562)	(102 658)	(279 960)	(140 359)
Składka PFRON	(778)	(397)	(498)	(339)
Składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(11 408)	4 445	(22 929)	(6 618)
Podatek bankowy	(604)	(604)	(32 077)	(16 500)
Wierzytelności spisane w ciężar rezerw	(10 745)	(1 507)	(4 055)	(3 360)
Koszty postępowań sądowych i spraw spornych	(269 508)	(104 563)	(217 605)	(114 938)
Koszty z tytułu zawartych ugód	4 227	2 809	(890)	(212)
Pozostałe	(2 746)	(2 841)	(1 906)	1 608
Inne różnice między wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania (w tym ulga B+R)	6 811	5 315	456	456
Razem obciążenie podatkowe w Rachunku zysków i strat	(417 508)	(136 053)	(259 052)	(127 281)
Efektywna stawka podatkowa	53,84%	56,26%	/- /	/- /

11C. PODATEK ODRO CZONY UJĘTY BEZPOŚREDNIO W KAPITALE WŁASNYM

	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
Wycena aktywów inwestycyjnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	90 335	115 139	169 468	247 477
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	37 840	55 022	77 151	107 146
Zyski /(straty) aktuarialne	(2 117)	(2 133)	(2 133)	(445)
Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach	126 058	168 028	244 486	354 178

Kontrola zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2015-17

W dniu 12 lutego 2019 r. zostały wszczęte przez Naczelnika Zachodniopomorskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Szczecinie (ZUCS) kontrole celno-skarbowe w zakresie prawidłowości rozliczeń z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2015 i 2016. W dniu 17 grudnia 2019 r. Bank otrzymał wyniki tych kontroli z dnia 13 grudnia 2019 r., w których zakwestionowano zwolnienie ze zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych (WHT) odsetek od obligacji Banku wypłacanych w tych latach do spółki MB Finance AB (MBF) z siedzibą w Szwecji stanowiących zabezpieczenie 10-letnich obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 150 mln EURO wyemitowanych przez ten podmiot w grudniu 2007r. (umorzonych w grudniu 2017 r.). 11 czerwca 2021 r. Bank otrzymał decyzje ZUCS w ramach II instancji zmniejszające zaległość w WHT za lata 2015-16 z 6,6 do 5,3 mln zł. Kwota ta wraz z odsetkami została zapłacona przez Bank w dniu 18 czerwca 2021 r. Bank wniósł skargi od tych decyzji do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie (WSA). WSA wyrokami z dnia 13 i 27 października 2021 r. uchylił w całości decyzje ZUCS. ZUCS złożył skargi kasacyjne od niekorzystnych dla siebie wyroków do Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA).

13 kwietnia 2021 r. wszczęta została przez Naczelnika ZUCS kontrola w WHT za 2017 r. Zgodnie z przewidywaniami w wyniku kontroli z dnia 29 września 2021 r. ZUCS również zakwestionował zwolnienie z WHT odsetek wypłaconych do MBF w tym roku (kwota spornego WHT wynosi za ten rok ok. 2,2 mln zł). Bank również nie zgadza się z tymi ustaleniami i będzie kontynuował spór z ZUCS. 21 marca 2022 r. Bank otrzymał postanowienie ZUCS o przekształceniu zakończonej kontroli w postępowanie podatkowe. 30 czerwca 2022 r. Bank otrzymał decyzję ZUCS określającą zaległość podatkową w WHT w wysokości 2,2 mln zł. Bank złożył odwołanie od tej decyzji. Postanowieniem z dnia 23 lutego 2023 r. WSA w Szczecinie zawiesił postępowanie sądowo-administracyjne w sprawie WHT za 2017 r. do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia przez NSA sporu dotyczącego WHT za lata 2015-16.

Bank otrzymał ekspertyzę prawną z dnia 29 stycznia 2020 r. profesorów z Katedry Prawa Finansów Publicznych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, w świetle której stanowisko ZUCS w toczonym sporze zostało uznane za niezgodne z przepisami prawa podatkowego.

12) AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU

12A. AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU

	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
Dłużne papiery wartościowe	197 197	156 413	24 210	30 474
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	197 197	156 413	24 210	30 474
a) bony	0	0	0	0
b) obligacje	197 197	156 413	24 210	30 474
Pozostałe papiery wartościowe	0	0	0	0
a) notowane	0	0	0	0
b) nienotowane	0	0	0	0
Instrumenty kapitałowe	115	123	113	105
Kwotowane na aktywnym rynku	115	123	113	105
a) podmiotów finansowych	41	42	27	25
b) podmiotów niefinansowych	74	81	86	79
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	0	0	0	0
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	495 406	371 422	339 196	220 865
Razem	692 718	527 958	363 519	251 444

12B. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU - WYCENA POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH I KOREKTA Z TYTUŁU RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ WARTOŚCI GODZIWEJ ORAZ POZYCJE KRÓTKIE WG STANU NA:

	Wartości godziwe 30.06.2023			Wartości godziwe 31.03.2023		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	(18 383)	23 708	42 091	(23 271)	26 356	49 627
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	(18 764)	848	19 612	(23 721)	948	24 669
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	381	22 860	22 479	450	25 408	24 958
2. Walutowe instrumenty pochodne	39 949	124 367	84 418	(30 941)	39 184	70 125
Kontrakty walutowe	(48 203)	7 621	55 824	(23 142)	7 712	30 854
Swapy walutowe	88 152	116 746	28 594	(7 799)	31 472	39 271
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	0	0	0	0	0	0
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	(346 115)	0	346 115	(304 635)	0	304 635
Opcje wbudowane w depozyty	(346 115)	0	346 115	(304 635)	0	304 635
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0
4. Opcje na indeksy	340 283	347 331	7 048	300 053	305 882	5 829
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	15 734	495 406	479 672	(58 794)	371 422	430 216
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	0	0	-	0	0
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych	-	-	88 510	-	-	3 080

	Wartości godziwe 31.12.2022			Wartości godziwe 30.06.2022		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	(28 842)	29 235	58 077	(39 161)	25 453	64 614
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	(29 344)	1 293	30 637	(40 288)	2 686	42 974
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	502	27 942	27 440	1 127	22 767	21 640
2. Walutowe instrumenty pochodne	(9 254)	58 525	67 779	22 179	121 759	99 580
Kontrakty walutowe	(12 289)	11 840	24 129	10 827	21 646	10 820
Swapy walutowe	1 436	44 663	43 227	12 985	100 113	87 128
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	1 599	2 022	423	(1 633)	0	1 633
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	(250 400)	0	250 400	(73 422)	0	73 422
Opcje wbudowane w depozyty	(250 400)	0	250 400	(73 422)	0	73 422
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0
4. Opcje na indeksy	247 414	251 436	4 022	72 522	73 654	1 132
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	(41 082)	339 196	380 278	(17 883)	220 865	238 749
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	0	0	-	0	0
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych	-	-	4 784	-	-	10 208

13) AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY

	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
Dłużne papiery wartościowe	14 657 399	18 168 210	16 481 210	17 757 283
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	10 125 318	11 701 827	13 554 072	17 283 807
a) bony	0	0	0	0
b) obligacje	10 125 318	11 701 827	13 554 071	17 283 807
Papiery wartościowe banku centralnego	4 104 382	6 048 195	2 528 310	85 000
a) bony	4 104 382	6 048 195	2 528 310	85 000
b) obligacje	0	0	0	0
Pozostałe papiery wartościowe:	427 699	418 188	398 828	388 475
a) notowane	427 699	418 188	398 828	388 475
b) nienotowane	0	0	0	0
Udziały i akcje w innych jednostkach	24 378	24 395	24 396	28 791
Inne instrumenty finansowe	0	0	0	0
Razem	14 681 777	18 192 605	16 505 606	17 786 074

14) KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

14A. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM OBOWIĄZKOWO WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

Wartość bilansowa:	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	54 780	75 078	97 982	189 813
- Przedsiębiorstwa	71	32	66	52
- Osoby prywatne	54 709	75 046	97 916	189 762
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0	0

W momencie wdrożenia MSSF9 Grupa wyodrębniła ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową/mnożnik które ujmuje w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako „Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - Kredyty i zaliczki. Zapisy MSSF9 wskazują iż cecha mnożnika powoduje modyfikację pieniądza w czasie i konieczność wyceny do wartości godziwej, pomimo iż sens ekonomiczny tych transakcji czyli zarządzanie portfelem nieoparte o wartość godziwą i utrzymywanie portfela w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jest charakterystyczne dla portfeli wycenianych według zamortyzowanego kosztu. W 2021 r. w wyniku zmiany zapisów umownych (eliminacja cechy mnożnika) część z tych ekspozycji zaczęła być ponownie wyceniana według zamortyzowanego kosztu. Zmiana dotyczyła kredytów w przypadkach których klienci całkowicie spłacili swoje zaangażowanie od którego odsetki naliczane były w oparciu o starą formułę zawierająca mnożnik. Ekspozycje zaciągnięte po tym czasie na nowych warunkach umownych (bez mnożnika), są wyceniane według zamortyzowanego kosztu).

Bank dokonuje spisania wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych w przypadku gdy nie istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo odzyskania w całości (spisanie całkowite) lub części (spisanie częściowe) danego składnika aktywów finansowych. W następstwie dokonania spisania częściowych Bank objął rezerwę (pomniejszając wartość bilansową brutto wierzytelności) odsetki karne w wysokości 428 milionów złotych według stanu na dzień 30 czerwca 2023.

14B. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU

	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 30.06.2023	66 731 571	6 443 252	3 417 580	(433 480)	(327 603)	(1 734 030)	74 097 290
- Przedsiębiorstwa	16 210 998	1 476 821	723 686	(111 466)	(75 346)	(283 513)	17 941 180
- Osoby prywatne	50 303 646	4 965 748	2 693 894	(320 170)	(252 257)	(1 450 517)	55 940 344
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	216 927	683	0	(1 844)	0	0	215 766
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 31.03.2023	66 638 998	7 491 077	3 650 720	(376 245)	(357 577)	(1 741 781)	75 305 192
- Przedsiębiorstwa	16 870 308	1 498 975	705 385	(103 327)	(71 896)	(264 760)	18 634 685
- Osoby prywatne	49 569 249	5 991 239	2 945 335	(271 127)	(285 681)	(1 477 021)	56 471 994
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	199 441	863	0	(1 791)	0	0	198 513

	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 31.12.2022	68 696 492	6 725 350	3 466 149	(372 163)	(364 173)	(1 684 475)	76 467 182
- Przedsiębiorstwa	16 775 373	1 508 622	637 682	(115 976)	(59 368)	(238 824)	18 507 510
- Osoby prywatne	51 722 402	5 215 685	2 828 467	(254 633)	(304 804)	(1 445 651)	57 761 466
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	198 718	1 043	0	(1 554)	(1)	0	198 206
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 30.06.2022	73 916 347	4 120 640	3 447 885	(328 102)	(239 103)	(1 765 623)	79 152 044
- Przedsiębiorstwa	17 989 356	1 169 662	849 005	(98 653)	(41 998)	(335 459)	19 531 913
- Osoby prywatne	55 672 603	2 950 975	2 598 880	(228 394)	(197 105)	(1 430 164)	59 366 795
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	254 388	3	0	(1 055)	0	0	253 336

14C. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

	30.06.2023		31.03.2023	
	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej
Kredyty i pożyczki udzielone	67 805 674	16 265	68 820 961	19 257
▪ podmiotom gospodarczym	11 446 350	0	11 849 163	0
▪ klientom indywidualnym	56 260 984	16 265	56 901 554	19 257
▪ jednostkom budżetowym	98 340	0	70 244	0
Należności z tytułu kart płatniczych	1 124 896	38 515	1 055 981	55 821
▪ od podmiotów gospodarczych	13 868	71	13 961	32
▪ od klientów indywidualnych	1 111 028	38 444	1 042 020	55 789
Skupione wierzytelności	84 733		166 605	
▪ podmiotów gospodarczych	84 733		166 605	
▪ jednostek budżetowych	0		0	
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	1 579		1 551	
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	69		0	
Należności z tytułu leasingu finansowego	6 938 227		7 113 019	
Inne	42 963		32 842	
Odsetki	594 263		589 836	
Razem	76 592 404	54 780	77 780 795	75 078
Odpisy aktualizujące wartość należności	(2 495 114)	-	(2 475 603)	-
Razem wartość bilansowa	74 097 290	54 780	75 305 192	75 078

	31.12.2022		30.06.2022	
	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej
Kredyty i pożyczki udzielone	69 897 310	23 708	72 759 921	41 507
▪ podmiotom gospodarczym	11 642 443	0	12 858 695	
▪ klientom indywidualnym	58 199 858	23 708	59 808 271	41 507
▪ jednostkom budżetowym	55 009	0	92 954	
Należności z tytułu kart płatniczych	1 034 385	74 274	944 054	148 307
▪ od podmiotów gospodarczych	13 946	66	15 186	52
▪ od klientów indywidualnych	1 020 439	74 208	928 868	148 255
Skupione wierzytelności	195 655		162 548	
▪ podmiotów gospodarczych	195 655		162 548	
▪ jednostek budżetowych	0		0	
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	7 203		8 273	
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	76		43	
Należności z tytułu leasingu finansowego	7 160 606		7 078 619	
Inne	30 277		29 667	
Odsetki	562 478		501 748	
Razem	78 887 990	97 982	81 484 872	189 813
Odpisy aktualizujące wartość należności	(2 420 809)	-	(2 332 828)	-
Razem wartość bilansowa	76 467 181	97 982	79 152 044	189 813

14D. JAKOŚĆ PORTFELA KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU

	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	76 592 404	77 780 795	78 887 990	81 484 872
z rozpoznaną utratą wartości	3 417 580	3 650 720	3 466 148	3 447 885
bez rozpoznanej utraty wartości	73 174 824	74 130 075	75 421 842	78 036 987
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 495 114)	(2 475 603)	(2 420 809)	(2 332 828)
na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(1 734 030)	(1 741 781)	(1 684 474)	(1 765 623)
na ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	(761 084)	(733 822)	(736 335)	(567 205)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	74 097 290	75 305 192	76 467 181	79 152 044

14E. PODZIAŁ KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU ZE WZGLĘDU NA METODĘ SZACUNKU UTRATY WARTOŚCI

	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	76 592 404	77 780 795	78 887 990	81 484 872
wyceniane indywidualnie	529 400	548 139	501 115	768 339
wyceniane portfelowo	76 063 004	77 232 656	78 386 875	80 716 533
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 495 114)	(2 475 603)	(2 420 809)	(2 332 828)
utworzony na bazie analizy indywidualnej	(175 904)	(171 817)	(168 105)	(255 761)
utworzony na bazie analizy kolektywnej	(2 319 210)	(2 303 786)	(2 252 704)	(2 077 068)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	74 097 290	75 305 192	76 467 181	79 152 044

14F. PODZIAŁ KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU ZE WZGLĘDU NA RODZAJ KLIENTÓW

	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	76 592 404	77 780 795	78 887 990	81 484 872
korporacyjnym	18 629 116	19 274 972	19 121 437	20 262 414
indywidualnym	57 963 288	58 505 823	59 766 553	61 222 458
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 495 114)	(2 475 603)	(2 420 809)	(2 332 828)
utworzony na należności od klientów korporacyjnych	(472 170)	(441 774)	(415 722)	(477 165)
utworzony na należności od klientów indywidualnych	(2 022 944)	(2 033 829)	(2 005 087)	(1 855 663)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	74 097 290	75 305 192	76 467 181	79 152 044

14G. ZMIANA STANU ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU

	01.01.2023 - 30.06.2023	01.01.2023 - 31.03.2023	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2022 - 30.06.2022
Stan na początek okresu	2 420 809	2 420 809	2 374 246	2 374 246
Zmiana w wartości rezerw:	74 305	54 794	46 563	(41 418)
Odpisy dokonane w okresie	951 897	539 863	1 671 698	879 684
Wartości spisane w ciężar odpisów	(101 358)	(84 457)	(281 934)	(159 880)
Odwrócenie odpisów w okresie	(737 787)	(417 595)	(1 191 876)	(667 925)
Sprzedaż wierzytelności	(63 325)	0	(241 148)	(138 831)
Utworzenie KOIM*	35 554	18 314	71 224	31 209
Zmiana z tytułu różnic kursowych	(12 588)	(3 587)	19 594	13 411
Inne	1 912	2 256	(995)	914
Stan na koniec okresu	2 495 114	2 475 603	2 420 809	2 332 828

* Zgodnie z MSSF9 Grupa nalicza odsetki od portfela kredytowego z rozpoznaną utratą wartości od wartości ekspozycji netto. W tym celu naliczana jest i ujmowana jako pomniejszenie przychodów odsetkowych tak zwana korekta odsetek impairmentowych („KOIM”). Przedmiotowa korekta w bilansie prezentowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości, w konsekwencji uzgodnienie zmiany stanu odpisów z tytułu utraty wartości wymaga uwzględnienia korekty KOIM ujmowanej w przychodach odsetkowych.

Grupa posiada w bilansie aktywa POCI głównie w efekcie rozpoznania kredytów z rozpoznaną utratą wartości po połączeniu z Euro Bank S.A. i przejęciu SKOK Piast. W momencie połączenia przedmiotowe aktywa zostały ujęte w księgach Banku według wartości godziwej.

Wartość aktywów POCI przedstawia się następująco:

	Wartość bilansowa brutto	Skumulowana utrata wartości	Wartość bilansowa netto
30.06.2023			
- Przedsiębiorstwa	25 563	(517)	25 046
- Osoby prywatne	112 093	(20 263)	91 830
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
31.03.2023			
- Przedsiębiorstwa	19 593	(476)	19 117
- Osoby prywatne	126 590	(20 209)	106 382
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
31.12.2022			
- Przedsiębiorstwa	15 216	(26)	15 190
- Osoby prywatne	137 235	(13 150)	124 085
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
30.06.2022			
- Przedsiębiorstwa	58	127	186
- Osoby prywatne	174 970	(14 492)	160 478
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0

14H. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU WG STRUKTURY WALUTOWEJ

	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
W walucie polskiej	67 841 416	67 643 832	67 681 948	68 906 281
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	8 750 988	10 136 963	11 206 042	12 578 590
waluta: USD	99 575	65 576	67 654	128 665
waluta: EUR	3 994 563	4 373 109	4 107 584	3 950 522
waluta: CHF	4 653 741	5 694 339	7 027 404	8 493 791
pozostałe waluty	3 109	3 939	3 400	5 612
Razem brutto	76 592 404	77 780 795	78 887 990	81 484 872

15) AKTYWA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM
15A. AKTYWA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

30.06.2023	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	14 467 973	0	0	(4)	0	0	14 467 969
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	532 232	0	0	(12)	0	0	532 220
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	47 698	0	0	0	0	0	47 698

31.03.2023	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	10 322 229	0	0	(5)	0	0	10 322 224
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	585 646	0	0	(43)	0	0	585 603
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0

31.12.2022	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	3 893 218	0	0	(6)	0	0	3 893 212
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	733 376	0	0	(281)	0	0	733 095
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	4 863	0	0	0	0	0	4 863

30.06.2022	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	1 615 237	0	0	(1)	0	0	1 615 236
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	1 080 304	0	0	(198)	0	0	1 080 106
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	8 223	0	0	0	0	0	8 223

15B. INSTRUMENTY DŁUŻNE

	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
banki i inne instytucje monetarne	690 331	677 285	458 623	0
pozostałe przedsiębiorstwa	0	0	0	0
sektor budżetowy	13 777 638	9 644 939	3 434 589	1 615 236
Razem	14 467 969	10 322 224	3 893 212	1 615 236

15C. LOKATY ORAZ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE BANKOM I INNYM INSTYTUCJOM MONETARNYM

	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
Rachunki bieżące	292 785	173 205	181 896	255 357
Lokaty	238 356	410 233	548 647	822 051
Inne	235	476	0	1 560
Odsetki	856	1 732	2 833	1 336
Razem należności brutto	532 232	585 646	733 376	1 080 304
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(12)	(43)	(281)	(198)
Razem należności netto	532 220	585 603	733 095	1 080 106

15D. TRANSAKcje Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
banki i inne instytucje monetarne	9 166	0	0	0
pozostałe przedsiębiorstwa	38 524	0	4 854	8 220
odsetki	8	0	9	3
Razem	47 698	0	4 863	8 223

16) INSTRUMENTY POCHODNE - RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ
16A. RELACJE ZABEZPIEZAJĄCE

Poniżej zaprezentowano szczegółowe informacje na temat relacji zabezpieczających, pozycji wyznaczonych jako zabezpieczane i zabezpieczające oraz prezentacji wyniku, czynnych wg stanu na 30.06.2023 r.:

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych aktywów finansowych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je zobowiązań złotych
Opis relacji zabezpieczających	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez złote aktywa finansowe. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka stopy procentowej.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez walutowe kredyty hipoteczne oraz przez zobowiązania złote stanowiące bazę finansową dla tych kredytów. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.
Pozycje zabezpieczane	Przeptywy pieniężne wynikające z portfela złotych aktywów finansowych	Przeptywy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych i wyemitowanych złotych dłużnych papierów wartościowych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Transakcje CIRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczających i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jaki i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Nieefektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywną część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

	Zabezpieczenie wartości godziwej instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej, związanego ze zmianą wartości godziwej dłużnego instrumentu o stałej stopie procentowej wycenianego przez inne całkowite dochody, wynikającej ze zmienności rynkowych stóp procentowych.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu walutowych przychodów i kosztów odsetkowych. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego.
Pozycje zabezpieczane	Portfel stałokuponowych dłużnych papierów wartościowych zaklasyfikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody denominowane w PLN.	Przeptywy pieniężne z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Pozycja walutowa wynikająca z rozpoznanych przyszłych zobowiązań leasingowych.
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń. Pozostała część zmiany wyceny do wartości godziwej ujmowana jest w pozostałych całkowitych dochodach. Odsetki od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Zmiana wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie jest prezentowana w wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń, a odsetki od tych instrumentów ujmowane są w wyniku odsetkowym.	Efektywna część rewaluacji spot instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywną część wyceny pozycji zabezpieczającej ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

16B. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ - WYCENA BILANSOWA

	Wartości godziwe 30.06.2023			Wartości godziwe 31.03.2023		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym						
Kontrakty CIRS	(19 317)	121 936	141 253	(91 334)	60 754	152 088
Kontrakty IRS	(188 377)	0	188 377	(242 771)	0	242 771
Kontrakty FXS	0	0	0	0	0	0
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej związane ze stopą procentową						
Kontrakty IRS	0	0	0	0	0	0
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	(207 694)	121 936	329 630	(334 105)	60 754	394 859

	Wartości godziwe 31.12.2022			Wartości godziwe 30.06.2022		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym						
Kontrakty CIRS	(60 707)	135 804	196 511	(326 549)	0	326 549
Kontrakty IRS	(358 033)	0	358 033	(505 524)	0	505 524
Kontrakty FXS	0	0	0	0	0	0
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej związane ze stopą procentową						
Kontrakty IRS	0	0	0	0	0	0
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	(418 740)	135 804	554 544	(832 073)	0	832 073

17) ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI WYBRANYCH SKŁADNIKÓW AKTYWÓW

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	aktywa trwałe do zbycia	inne aktywa
Stan na 01.01.2023	5 002	816	3 988	137	29 405
- Utworzenie odpisów	0	0	0	0	12 554
- Odwrócenie odpisów	(1)	0	0	0	(12 784)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(916)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	(137)	137
Stan na 30.06.2023	5 001	816	3 988	0	28 396
Stan na 01.01.2023	5 002	816	3 988	137	29 405
- Utworzenie odpisów	0	0	0	0	7 203
- Odwrócenie odpisów	(1)	0	0	0	(7 649)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(327)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	(137)	137
Stan na 31.03.2023	5 001	816	3 988	0	28 769
Stan na 01.01.2022	5 005	8 875	3 988	137	31 618
- Utworzenie odpisów	5	0	0	0	14 493
- Odwrócenie odpisów	0	(8 059)	0	0	(10 978)
- Wykorzystanie	(8)	0	0	0	(5 728)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	0	0
Stan na 31.12.2022	5 002	816	3 988	137	29 405
Stan na 01.01.2022	5 005	8 875	3 988	137	31 618
- Utworzenie odpisów	0	0	0	0	8 604
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(5 634)
- Wykorzystanie	(8)	0	0	0	(3 121)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	0	0
Stan na 30.06.2022	4 997	8 875	3 988	137	31 467

18) AKTYWA I REZERWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO

	30.06.2023			31.03.2023		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	(7 875)	2 146	(5 729)	(4 731)	(19 850)	(24 581)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	(32 982)	(3 435)	(36 417)	13 133	(30 095)	(16 962)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	58 177	(49 370)	8 807	55 597	(46 342)	9 255
Odsetki do zapłacenja/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	112 811	(204 193)	(91 382)	94 275	(245 985)	(151 710)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(111 270)	(111 270)	0	(110 248)	(110 248)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	159 400	0	159 400	198 255	(0)	198 255
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	520 416	0	520 416	529 933	0	529 933
Świadczenia pracownicze	20 524	0	20 524	19 393	0	19 393
Prawa do użytkowania	4 845	0	4 845	5 054	0	5 054
Rezerwy na koszty	124 919	0	124 919	83 441	0	83 441
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	174 917	(48 817)	126 100	212 467	(44 396)	168 071
Wycena udziałów (akcji)	1 273	(30 831)	(29 558)	1 273	(39 762)	(38 489)
Wycena przyszłych przychodów ze współpracy bancassurance	0	(10 260)	(10 260)	0	0	0
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	53 061	0	53 061	60 124	0	60 124
Pozostałe	(688)	103	(585)	(2 613)	(1 071)	(3 683)
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	1 188 798	(455 927)	732 871	1 265 601	(537 749)	727 852
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy, netto
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	0	(1 002)	(1 002)	0	(947)	(947)
Świadczenia pracownicze	221	0	221	174	0	174
Prawa do użytkowania	0	0	0	(1)	0	(1)
Rezerwy na koszty	788	0	788	551	0	551
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	0	(42)	(42)	0	(42)	(42)
Pozostałe	650	(1 483)	(833)	32	(39)	(8)
Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy, netto	1 659	(2 527)	(868)	756	(1 028)	(272)

	31.12.2022			30.06.2022		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	(202)	(23 027)	(23 229)	13 052	(27 678)	(14 626)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	33 393	(47 466)	(14 073)	73 895	(83 803)	(9 908)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	73 405	(59 804)	13 601	38 094	(31 503)	6 591
Odsetki do zapłacenja/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	79 570	(290 234)	(210 664)	28 366	(287 617)	(259 251)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(109 345)	(109 345)	0	(94 368)	(94 368)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	238 828	(795)	238 033	136 755	(279)	136 476
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	516 489	0	516 489	462 800	0	462 800
Świadczenia pracownicze	20 807	0	20 807	19 973	0	19 973
Prawa do użytkowania	4 756	0	4 756	5 478	0	5 478
Rezerwy na koszty	84 037	0	84 037	109 266	0	109 266
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	299 930	(55 444)	244 486	405 487	(51 309)	354 178
Wycena udziałów (akcji)	1 273	(19 420)	(18 147)	1 273	(34 684)	(33 411)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	57 486	0	57 486	56 480	0	56 480
Pozostałe	(3 017)	172	(2 845)	(2 669)	32	(2 637)
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	1 406 755	(605 363)	801 392	1 348 250	(611 209)	737 041

19) ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I INNYCH INSTYTUCJI MONETARNYCH

	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
W rachunku bieżącym	30 857	36 457	25 287	39 635
Depozyty terminowe	438 424	372 470	589 046	202 699
Otrzymane kredyty i pożyczki	50 000	50 000	105 000	300 418
Odsetki	3 673	3 460	8 238	4 085
Razem	522 954	462 387	727 571	546 837

20) ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	71 714 326	70 101 423	68 787 007	65 165 193
Rachunki bieżące	49 737 494	49 519 022	49 106 928	50 929 496
Depozyty terminowe	21 459 913	20 117 851	19 247 973	13 947 811
Inne	254 721	251 176	248 573	244 964
Naliczone odsetki	262 198	213 374	183 533	42 922
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	23 400 936	24 179 736	23 616 227	24 417 762
Rachunki bieżące	12 695 310	12 131 023	13 263 263	14 575 737
Depozyty terminowe	10 282 538	11 601 313	9 889 840	9 409 873
Inne	358 503	377 085	402 878	400 117
Naliczone odsetki	64 585	70 315	60 246	32 035
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	5 481 721	6 594 682	5 635 282	6 539 074
Rachunki bieżące	2 954 490	3 270 847	3 195 080	4 901 242
Depozyty terminowe	2 488 332	3 308 155	2 418 727	1 629 446
Inne	29 184	4 148	8 193	2 471
Naliczone odsetki	9 715	11 532	13 282	5 915
Razem	100 596 983	100 875 841	98 038 516	96 122 029

21) ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU SPRZEDANYCH DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z UDZIELONYM PRYZRZECZENIEM ODKUPU

	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
wobec Banku Centralnego	0	0	0	0
wobec pozostałych banków	0	0	0	0
wobec Klientów	349 996	0	0	0
odsetki	248	0	0	0
Razem	350 244	0	0	0

22) ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

	01.01.2023 - 30.06.2023	01.01.2023 - 31.03.2023	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2022 - 30.06.2022
Stan na początek okresu	243 753	243 753	39 568	39 568
Zwiększenia, z tytułu:	25 165	12 527	244 278	525
emisja obligacji Banku	0	0	242 500	0
naliczenie odsetek	25 165	12 527	1 778	525
Zmniejszenia, z tytułu:	(17 159)	0	(40 093)	(40 093)
wykup bankowych papierów wartościowych	0	0	0	0
wykup obligacji Banku	0	0	0	0
wykup obligacji Millennium Leasing	0	0	(39 450)	(39 450)
wypłata odsetek	(17 159)	0	(643)	(643)
Stan na koniec okresu	251 759	256 280	243 753	0

23) ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ PODPORZĄDKOWANYCH

	01.01.2023 - 30.06.2023	01.01.2023 - 31.03.2023	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2022 - 30.06.2022
Stan na początek okresu	1 568 083	1 568 083	1 541 144	1 541 144
Zwiększenia, z tytułu:	71 921	35 967	110 182	39 949
emisja obligacji podporządkowanych	0	0	0	0
naliczenie odsetek	71 921	35 967	110 182	39 949
Zmniejszenia, z tytułu:	(74 025)	(40 168)	(83 243)	(27 458)
splata odsetek	(74 025)	(40 168)	(83 243)	(27 458)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 565 979	1 563 882	1 568 083	1 553 635

W latach 2022 i 2023 Grupa nie odnotowała żadnych opóźnień w płatności rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszyła żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

24) REZERWY

24A. REZERWY

	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
Udzielone zobowiązania i gwarancje	34 526	37 132	39 617	38 339
Nierozstrzygnięte sprawy sporne	1 107 056	937 002	976 552	720 755
Razem	1 141 582	974 133	1 016 169	759 094

24B. ZMIANA STANU REZERW NA UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA I GWARANCJE

	01.01.2023 - 30.06.2023	01.01.2023 - 31.03.2023	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2022 - 30.06.2022
Stan na początek okresu	39 617	39 617	44 354	44 354
Utworzenie rezerw	24 819	17 403	42 174	27 812
Rozwiązanie rezerw	(29 759)	(19 873)	(46 984)	(33 907)
Różnice kursowe	(151)	(15)	73	80
Stan na koniec okresu	34 526	37 132	39 617	38 339

24C. ZMIANA STANU REZERW NA NIEROZSTRZYgniĘTE SPRAWY SPORNE

	01.01.2023 - 30.06.2023	01.01.2023 - 31.03.2023	01.01.2022 - 31.12.2022	01.01.2022 - 30.06.2022
Stan na początek okresu	976 552	976 552	551 176	551 176
Utworzenie rezerw	7 383	4 378	27 325	6 616
Rozwiązanie rezerw	(8 480)	(2 351)	(8 382)	(4 131)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	0	0	(175)	(175)
Utworzenie rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych*	1 620 620	863 650	2 017 320	1 014 630
Alokacja do portfela kredytowego	(1 489 019)	(905 227)	(1 610 712)	(847 361)
Stan na koniec okresu	1 107 056	937 002	976 552	720 755

* Utworzenie rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych zostało szerzej opisane w **Rozdziale 10. Ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych.**

5. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Zarządzanie ryzykiem odgrywa kluczową rolę w strategii zrównoważonego i stabilnego rozwoju Grupy, służąc optymalizacji relacji pomiędzy ryzykiem i zyskiem w ramach różnych linii biznesowych, jak również utrzymaniu adekwatnego profilu ryzyka w zakresie kapitału i płynności.

W celu zapewnienia efektywnego zarządzania ryzykiem oraz spójnej polityki, Grupa wdrożyła model zarządzania ryzykiem, który w sposób zintegrowany obejmuje ryzyko kredytowe, rynkowe, płynności, operacyjne oraz zarządzanie wymogami kapitałowymi.

5.1. RYZYKO KREDYTOWE

W I półroczu 2023 roku Grupa Banku Millennium, zarówno w segmencie korporacyjnym, jak i detalicznym, koncentrowała się na wprowadzaniu zmian w polityce kredytowej, które miały na celu zapewnienie odpowiedniej jakości portfela w nowym, bardziej wymagającym otoczeniu gospodarczym.

W obszarze ryzyka kredytowego Grupa skupiła się na dostosowaniu regulacji, procesów kredytowych i monitorowania do zmienionych warunków.

W segmencie korporacyjnym Grupa koncentrowała się na analizach portfela kredytowego i branż kredytobiorców w celu monitorowania ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem klientów potencjalnie najbardziej narażonych na negatywne zmiany w otoczeniu gospodarczym. Dodatkowo Grupa pracowała nad dalszym ulepszeniem procesów i produktów kredytowych.

W segmencie detalicznym Bank koncentrował się na dostosowywaniu polityki kredytowej do zmieniającego się otoczenia makroekonomicznego, w szczególności wdrożono zmiany mitygujące potencjalny wzrost ryzyka związany z rosnącymi kosztami kredytowymi oraz inflacją. Dodatkowo zwiększona została częstotliwość monitorowania portfela kredytowego udzielonego rezydentom Polski z obywatelstwem ukraińskim.

Jednocześnie Bank kontynuował wdrażanie zmian, których celem jest poprawa efektywności procesu oceny ryzyka transakcji detalicznych oraz zabezpieczonych hipotecznie poprzez automatyzacje nie zwiększające ekspozycji na ryzyko.

Grupa dokonuje oceny ryzyka kredytowego niezależnie od sposobu klasyfikacji portfela należności od klientów w sprawozdaniu finansowym jako portfela wycenianego według zamortyzowanego kosztu lub portfela wycenianego według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące całego portfela należności od klientów w podziale na ekspozycje nieprzeterminowane oraz przeterminowane.

Zmiany w portfelu kredytowym Grupy w ciągu 6 miesięcy 2023 r. przedstawia poniższa tabela:

	30.06.2023		31.12.2022	
	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków
Nieprzeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości	71 577 961	532 232	73 739 281	733 376
Przeterminowane*, bez rozpoznanej utraty wartości	1 642 548	0	1 767 354	0
Łącznie bez rozpoznanej utraty wartości	73 220 509	532 232	75 506 635	733 376
Z rozpoznaną utratą wartości	3 455 692	0	3 518 335	0
Razem	76 676 201	532 232	79 024 971	733 376
Odpisy z tytułu utraty wartości	(2 495 114)	(12)	(2 420 812)	(281)
Korekta do wartości godziwej**	(29 018)	0	(38 997)	0
Razem netto	74 152 069	532 220	76 565 163	733 095
Kredyty z rozpoznaną utratą wartości / kredyty ogółem	4,51%	0,00%	4,45%	0,00%

(*) Należności przeterminowane do 4 dni włącznie są traktowane jako techniczne i nie są wykazywane w tej kategorii.

(**) Korekta do wartości godziwej definiowana jest, jako różnica pomiędzy wartością nominalną i wartością godziwą portfela wycenianego według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Na korektę do wartości godziwej ma wpływ w szczególności uwzględnienie ryzyka kredytowego portfela.

5.2. RYZYKO RYNKOWE

Główną miarą, stosowaną przez Grupę w celu oceny ryzyka rynkowego jest parametryczny model VaR (wartość narażona na ryzyko) - spodziewana strata, która może powstać na portfelu w określonym czasie (10-dniowy okres utrzymania) oraz z określonym prawdopodobieństwem (99% poziom ufności) z tytułu niekorzystnego ruchu na rynku. Pomiar, monitorowanie oraz raportowanie ryzyka rynkowego odbywają się codziennie.

Limity ograniczające ryzyko rynkowe podlegają aktualizacji przynajmniej raz w roku biorąc pod uwagę m.in. zmianę wielkości skonsolidowanych funduszy własnych, bieżącą i przewidywaną strukturę bilansu, a także sytuację rynkową. Limity ryzyka rynkowego obowiązujące w 1 półroczu 2023 odzwierciedlają założenia i apetyt na ryzyko określone w Strategii Ryzyka. Obecnie stosowane limity obowiązują od 1 czerwca 2022 roku. Wszystkie przekroczenia limitów ryzyka rynkowego są zawsze raportowane, dokumentowane i ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencji. W I półroczu 2023 nie odnotowano przekroczeń limitów określonych dla ryzyka rynkowego.

W obecnym otoczeniu rynkowym Grupa nadal działała bardzo ostrożnie. Otwarte pozycje stanowią głównie instrumenty na stopę procentową oraz instrumenty walutowe. Zgodnie ze Strategią Ryzyka przyjętą w Grupie, otwarte pozycje walutowe są dozwolone, ale powinny być utrzymywane na niskim poziomie. W tym celu wprowadzono w Grupie system konserwatywnych limitów na otwartą pozycję walutową (zarówno limity w ciągu dnia jak i na zamknięcie), a otwarte pozycje walutowe dozwolone są jedynie w Księdze Handlowej. W I półroczu 2023 roku całkowita pozycja walutowa (w ciągu dnia, jak również na zamknięcie) pozostawała znacznie poniżej wewnętrznie obowiązujących limitów oraz 2% Funduszy Własnych.

W I półroczu 2023, ekspozycja VaR pozostawała średnio na poziomie ok. 314,5 mln zł dla Grupy, czyli łącznie dla Księgi Handlowej oraz Księgi Bankowej, (57% limitu) oraz ok. 3,7 mln zł dla Księgi Handlowej (16% limitu). Ekspozycja na ryzyko rynkowe na koniec czerwca 2023 wynosiła ok. 329,9 mln zł (60% limitu) oraz ok. 5,1 mln zł dla Księgi Handlowej (22% limitu). Należy zauważyć, że wartość narażona na ryzyko w Księdze Bankowej jest jedynie uzupełniającym narzędziem pomiaru ryzyka, ponieważ oczekuje się, że pozycje będą utrzymywane do terminu zapadalności i normalnie nie podlegają wycenie rynkowej (patrz następna sekcja - Ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej).

Ekspozycje na ryzyko rynkowe w ujęciu VaR w Księdze Handlowej w I półroczu 2023 roku, w podziale na typy ryzyka, przedstawiono w poniżej tabeli (tys. PLN).

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w Księdze Handlowej (tys. PLN)

	31.12.2022		VaR (1H 2023)			30.06.2023	
	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu	Średnio	Maksimum	Minimum	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu
Ryzyko całkowite	1 336	6%	3 714	7 873	743	5 051	22%
Ryzyko ogólne	1 334	n.a	3 713	7 873	741	5 051	n.a
VaR stopy procentowej	1 310	7%	3 673	7 859	733	5 042	27%
Ryzyko kursowe	240	5%	140	4 375	21	101	2%
Efekt dywersyfikacji	16,2%					1,8%	
Ryzyko szczególne	2	0%	1	10	0	0	0%

Oprócz wyżej wspomnianych limitów ryzyka rynkowego, w Grupie obowiązują również limity maksymalnej straty dla portfeli rynków finansowych. Celem jest ograniczenie maksymalnej straty dla działalności handlowej Grupy. W przypadku osiągnięcia limitu dokonuje się przeglądu strategii zarządzania oraz zasadności przyjmowanej pozycji. W I półroczu 2023 limity maksymalnej straty nie zostały osiągnięte.

5.3. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ W KSIĘDZE BANKOWEJ (IRRBB)

W przypadku Księgi Bankowej, głównym składnikiem ryzyka rynkowego jest ryzyko stopy procentowej. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej wynika przede wszystkim z różnic w terminach przeszacowania aktywów oraz pasywów jak i w ich stopach referencyjnych, o ile takie są kontraktowo określone. Szczególny wpływ ma na nią brak równowagi pomiędzy aktywami i pasywami o stałej stopie procentowej, zwłaszcza pasywami, których specyfika powoduje, iż ich oprocentowanie nie może być niższe niż 0%. W konsekwencji, na poziom wrażliwości na zmiany stóp procentowych wpływa poziom stóp procentowych przyjmowanych jako odniesienie. Dodatkowo, ze względu na specyfikę polskiego systemu prawnego, oprocentowanie kredytów jest ograniczone z góry (nie może ono przekraczać dwukrotności stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego powiększonej o 7 punktów procentowych). W sytuacjach spadku stóp procentowych wpływ na wynik odsetkowy jest negatywny i jest uzależniony od udziału portfela kredytowego o stałym oprocentowaniu podlegającego nowej maksymalnej stawce oprocentowania. Z drugiej strony przy ocenie wrażliwości i ryzyka stopy procentowej bardzo ważne są również założenia dotyczące terminu i wielkości przeszacowania depozytów.

W zakresie ryzyka stopy procentowej w Księdze Bankowej, stosuje się następujące zasady:

- Ryzyko rynkowe wynikające z działalności bankowej jest aktywnie zabezpieczane lub podlega comiesięcznemu transferowi do obszarów, które aktywnie zarządzają ryzykiem rynkowym i podlegają pomiarowi w kategoriach ekspozycji na ryzyko oraz rachunku wyników,
- Bank stosuje naturalne zabezpieczanie pomiędzy kredytami i depozytami, jak również obligacjami o stałej stopie procentowej i instrumentami pochodnymi, do zarządzania ryzykiem stopy procentowej, przy czym głównym celem jest ochrona wyniku odsetkowego netto.

Wahania rynkowych stóp procentowych mają wpływ na wynik odsetkowy netto Grupy, zarówno w krótkim jak i w średnim horyzoncie czasu, wpływając również na wartość ekonomiczną kapitału w perspektywie długoterminowej. Pomiar obydwu wielkości jest komplementarny w rozumieniu pełnego zakresu ryzyka stopy procentowej w Księdze Bankowej. Z tego względu, obok codziennego pomiaru ryzyka rynkowego metodą wartości zagrożonej, pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje dodatkowo, zarówno miary dochodowe jak i miary oparte na wartości ekonomicznej, to jest kwartalnie wyznacza się:

- Wpływ zmiany krzywej dochodowości na wartość ekonomiczną kapitału (EVE), włączając scenariusze nadzorcze (standardowy test nadzorczy zakładający nagłe równoległe przesunięcie krzywej dochodowości o +/- 200 punktów bazowych oraz nadzorczy test wartości odstających SOT z zestawem sześciu scenariuszy dla ryzyka stopy procentowej)

oraz miesięcznie:

- wpływ zmiany krzywej dochodowości o 100 punktów bazowych w górę/dół na wartość ekonomiczną kapitału (EVE),
- wrażliwość wartości pozycji na zmiany stóp procentowych mierzoną za pomocą BPVx100, czyli pomnożoną przez 100 zmianę wartości portfela przy równoległym przesunięciu krzywej rentowności o 1 punkt bazowy,
- wpływ jednorazowej zmiany stóp procentowych o 100 punktów bazowych na wynik z tytułu odsetek w horyzoncie następnych 12 miesięcy.

Pomiaru ryzyka stopy procentowej dokonuje się dla wszystkich obszarów zarządzania ryzykiem w Banku, ze szczególnym naciskiem na Księgę Bankową.

Wyniki powyższych analiz dla dochodu odsetkowego netto (NII), BPV*100 oraz wartości ekonomicznej kapitału (EVE) były regularnie monitorowane i raportowanie do Komitetu Kapitału, Aktywów i Pasywów, Komitetu Ryzyka, Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej. Wyniki pomiaru IRRBB na koniec czerwca 2023 r. wskazują, że w perspektywie EVE Grupa jest najbardziej narażona na scenariusz wzrostu stóp procentowych, natomiast w perspektywie NII - spadku. Wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych wg stanu na czerwiec 2023 r. pokazują jednak, że nawet w najdotkliwszym scenariuszu testu wartości odstających spadek wartości ekonomicznej kapitału dla Księgi Bankowej jest poniżej limitu nadzorczego wynoszącego 15% kapitału podstawowego Tier 1. Podobnie spadek EVE w standardowym scenariuszu nagłego równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o +/-200 punktów bazowych również nie przekracza nadzorczego maksimum, tj. jest poniżej 20% funduszy własnych.

Wyniki wrażliwości wyniku odsetkowego w horyzoncie następnych 12 miesięcy po 30 czerwca 2023 roku oraz dla pozycji w Polskich Złotych, w Księdze Bankowej, przeprowadzane są przy następujących założeniach:

- statycznej struktury bilansu na ten dzień odniesienia (bez zmian w ciągu kolejnych 12 miesięcy),
- poziomu odniesienia wyniku odsetkowego netto przy założeniu, że wszystkie aktywa i pasywa o zmiennej stopie procentowej odzwierciedlają już poziom rynkowych stóp procentowych na dzień 30 czerwca 2023 r. (np. stopa referencyjna NBP została ustalona na poziomie 6,75%),
- zastosowania równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o 100 p.b. w górę i w dół jako dodatkowego szoku dla wszystkich poziomów rynkowych stóp procentowych na dzień 30 czerwca 2023 r., który jest ustalany na dzień przeszacowania aktywów i pasywów występujący w ciągu następnych 12 miesięcy.

W scenariuszu równoległego spadku stóp procentowych o 100 punktów bazowych wynik jest ujemny i wynosi -102 mln zł lub 2,0% w stosunku do referencyjnego wyniku odsetkowego netto Grupy. W scenariuszu równoległego wzrostu stóp procentowych o 100 punktów bazowych wynik jest dodatni i wynosi 85 mln zł lub 1,7% względem referencyjnego wyniku odsetkowego netto Grupy.

5.4. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka płynności odbywa się codziennie z użyciem zarówno miar określonych przez organy nadzorcze jak i wskaźników wewnętrznych, dla których zostały ustalone limity.

Limity ograniczające ryzyko płynności podlegają aktualizacji przynajmniej raz w roku biorąc pod uwagę m.in. wielkość skonsolidowanych funduszy własnych, bieżącą i przewidywaną strukturę bilansu, historyczną konsumpcję limitów, a także obecną sytuację rynkową i wymogi nadzorcze. Obecnie stosowane limity obowiązują od 1 stycznia 2023 roku. Ich poziomy zostały potwierdzone na podstawie rocznego przeglądu przeprowadzonego i zatwierdzonego przez Komitet Ryzyka w grudniu 2022 roku.

W I półroczu 2023 r. grupa nadal charakteryzowała się solidną pozycją płynnościową. Wszystkie nadzorcze wskaźniki płynności nadal utrzymywały się znacznie powyżej obowiązujących minimalnych limitów. Zgodnie z obowiązującymi zasadami wszelkie ewentualne przekroczenia wewnętrznych limitów ryzyka płynności są zawsze raportowane, dokumentowane i ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencyjnym. Kroki podjęte w ramach standardowych i wiążących procedur zarządzania ryzykiem okazały się wystarczające do zarządzania płynnością w obecnym otoczeniu rynkowym.

Grupa zarządza płynnością w walutach obcych poprzez depozyty denominowane w walucie obcej oraz transakcje swapów walutowych jak i procentowo-walutowych. Znaczenie swapów spada w wyniku zmniejszenia portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz zabezpieczenia w walutach obcych rezerw na ryzyko prawne. Portfel swapów jest zdywersyfikowany w zakresie kontrahentów oraz terminów zapadalności. Z większością kontrahentów, Grupa ma podpisane aneksy do umów ramowych, regulujące kwestie zabezpieczeń (ang. Credit Support Annex, CSA). W związku z tym, w przypadku niekorzystnych zmian kursów (deprecjacja PLN), Grupa zobligowana jest do złożenia depozytu w celu zabezpieczenia rozliczenia instrumentów pochodnych w przyszłości, a w przypadku korzystnych zmian kursów (aprecjacja PLN) Bank otrzymuje depozyt zabezpieczający od kontrahenta. W żadnej z zawartych umów ramowych (zarówno międzynarodowych jak i krajowych) nie są zawarte zapisy ustanawiające związek pomiędzy ratingiem Banku a wysokością depozytów zabezpieczających. Potencjalne pogorszenie ratingu nie będzie zatem miało wpływu na sposób wyliczenia i wymianę depozytów zabezpieczających. Co istotne, zapotrzebowanie na swapy walutowe uległo zmniejszeniu w znaczący sposób, ze względu na zmniejszanie się portfela kredytów walutowych.

Grupa uwzględnia możliwość niekorzystnej zmiany kursu walut obcych, (w szczególności CHF i EUR powodującej zwiększenie potrzeb płynnościowych), analizuje jej wpływ na ryzyko płynności i uwzględnia to ryzyko w swoich planach płynnościowych.

W I półroczu 2023 roku, Grupa utrzymała wskaźnik kredyty/depozyty na poziomie znacznie poniżej 100%. Wskaźnik ten wynosił 74% na koniec czerwca 2023 r. (78% na koniec grudnia 2022 r.). Portfel aktywów płynnych jest traktowany przez Grupę jako rezerwa płynności, który pozwoli przetrwać sytuacje kryzysowe. Portfel aktywów płynnych składa się głównie z płynnych, dłużnych papierów wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez rząd polski, inne rządy UE oraz wielostronne banki rozwoju. Dodatkowo, portfel uzupełniony jest gotówką oraz ekspozycjami wobec Narodowego Banku Polskiego. Udział płynnych, dłużnych papierów wartościowych (włączając bony pieniężne NBP) w portfelu papierów wartościowych ogółem wynosił na koniec czerwca 2023 roku ok. 99% i osiągnął poziom ok. 29,2 miliarda PLN (25% aktywów ogółem), podczas, gdy na koniec grudnia 2022 poziom ten wynosił 20,4 miliarda PLN (18% aktywów ogółem).

Wskaźniki płynności	31.12.2022	30.06.2023
Wskaźnik Kredyty/Depozyty (w %)	78%	74%
Portfel aktywów płynnych (mln zł)*	24 349	31 118
Wymóg dotyczący pokrycia płynności, LCR (w %)	223%	260%

(*) Portfel aktywów płynnych: Suma gotówki, salda nostro (pomniejszonego o wymaganą rezerwę obowiązkową), portfela nieobciążonych płynnych obligacji, Bonów NBP oraz krótkoterminowych zobowiązań od Banków (do 1 miesiąca).

Depozyty ogółem klientów Grupy osiągnęły poziom 100,6 mld zł (98,0 mld zł na koniec grudnia 2022 r.). Udział środków pochodzących od osób fizycznych w całości depozytów klientów wyniósł ok. 71,3% na koniec czerwca 2023 r. (70,2% na koniec grudnia 2022 r.). Utrzymanie wysokiego udziału środków od osób fizycznych miało pozytywny wpływ na płynność Grupy i wspierało utrzymanie wskaźników nadzorczych na bezpiecznych poziomach.

Głównym źródłem finansowania pozostaje baza depozytowa, czyli duże, zdywersyfikowane oraz stabilne środki pochodzące od klientów detalicznych i korporacyjnych oraz od sektora publicznego. Baza depozytowa uzupełniona jest o depozyty instytucji finansowych oraz inne operacje rynku pieniężnego. Źródłem finansowania średnioterminowego pozostają również dług podporządkowany, pożyczki średnioterminowe i sekurytyzacja portfela kredytowego.

Poziom koncentracji depozytów jest monitorowany na bieżąco i nie miał negatywnego wpływu na stabilność bazy depozytowej w I półroczu 2023 roku. W przypadku znacznego wzrostu udziału największych deponentów w bazie depozytowej, dodatkowe środki pozyskane od tych deponentów nie są traktowane jako stabilne. Co więcej, w celu zabezpieczenia przed fluktuacjami bazy depozytowej, Grupa utrzymuje rezerwę płynnych aktywów w postaci portfela papierów wartościowych.

Zgodnie z finalnym tekstem tzw. pakietu CRD V/CRR II, Grupa wyznacza dziennie wymóg pokrycia płynności (LCR) oraz kwartalnie wymóg stabilnego finansowania netto (NSFR). W I półroczu 2023 r., minimalny nadzorczy poziom dla obu wskaźników LCR oraz NSFR w wysokości 100% został spełniony przez Grupę.

LCR dla Grupy pozostał na bezpiecznym poziomie 260% na koniec czerwca 2023 r. (223% na koniec grudnia 2022 r.). Bezpieczna pozycja płynnościowa została utrzymana przez Grupę w związku ze wzrostem depozytów Klientów, które zagwarantowały stabilny poziom portfela aktywów płynnych.

Ponadto Grupa stosuje wewnętrzną analizę płynności strukturalnej na bazie skumulowanych urealnionych luk płynności (tj. z założeniem prawdopodobieństwa powstania przepływu środków pieniężnych). W I półroczu 2023 r. wewnętrznie zdefiniowany limit na poziomie 12% całkowitych aktywów nie został przekroczony, a pozycja płynności została potwierdzona jako solidna.

Testy warunków skrajnych w zakresie płynności strukturalnej przeprowadza się przynajmniej raz na kwartał, aby zrozumieć profil ryzyka płynności Banku, upewnić się, że Grupa potrafi wypełnić swoje zobowiązania na wypadek kryzysu płynności oraz wniesienia wkładu do przygotowania planu awaryjnego w zakresie płynności i decyzji zarządczych.

Grupa dysponuje również procedurami awaryjnymi dla sytuacji zwiększonego ryzyka płynności - Plan Awaryjny Płynności, który podlega aktualizacji oraz testowaniu przynajmniej raz w roku celem zagwarantowania, że jest on operacyjnie stabilny.

5.5. RYZYKO OPERACYJNE

Pierwsze półrocze 2023 roku było kolejnym okresem funkcjonowania rozwiązań, wdrożonych w celu sprawnego zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnych z przepisami prawa i najlepszymi praktykami przyjętymi w tym zakresie przez krajowe i międzynarodowe instytucje finansowe.

Wdrożony przez Grupę model zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega regularnym przeglądom i akceptacji na poziomie Zarządu Banku.

Zgodnie z przyjętym rozwiązaniem, zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłego doskonalenia w zakresie identyfikacji, oceny, monitorowania, kontroli/ograniczania i raportowania poprzez wzajemnie uzupełniające się działania, co skutecznie przekłada się na realne zmniejszenie poziomu ryzyka operacyjnego w realizacji zadań biznesowych.

W pierwszym półroczu 2023 roku zarejestrowany poziom strat ryzyka operacyjnego był na poziomie akceptowalnym.

5.6. ZARZĄDZANIE KAPITAŁOWE

Zarządzanie kapitałowe odnosi się do dwóch obszarów: zarządzania adekwatnością kapitałową i alokacji kapitału. Dla obydwu z tych obszarów określone zostały cele zarządcze.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest: (a) spełnienie wymagań określonych w przepisach zewnętrznych (regulacyjna adekwatność kapitałowa) oraz (b) zapewnienie wypłacalności w warunkach normalnych i w warunkach skrajnych (ekonomiczna adekwatność kapitałowa/kapitał wewnętrzny). Realizując ten cel, Bank dąży do osiągnięcia wewnętrznych długookresowych limitów (celów) kapitałowych, określonych w Strategii Ryzyka.

Z kolei celem alokacji kapitału jest kreowanie wartości dla właścicieli poprzez maksymalizację zwrotu z działalności obciążonej ryzykiem, biorąc pod uwagę ustaloną tolerancję na ryzyko. W ramach zarządzania kapitałowego realizowany jest również proces planowania kapitału. Celem tego procesu jest określenie funduszy własnych (baza kapitałowa określająca możliwość podjęcia ryzyka) i wykorzystania kapitału (wymogi kapitału regulacyjnego i kapitału ekonomicznego) w taki sposób, aby zapewnić spełnienie limitów (celów) kapitałowych, przy założeniu realizacji przewidywanej strategii biznesowej i profilu ryzyka - w normalnych i skrajnych warunkach ekonomicznych.

Bank i Grupa są zobowiązane na mocy prawa do spełnienia minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych i dźwigni, określonych w art. 92 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/876 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni, wskaźnika stabilnego finansowania netto, wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rynkowego, ekspozycji wobec kontrahentów centralnych, ekspozycji wobec przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, dużych ekspozycji, wymogów dotyczących sprawozdawczości i ujawniania informacji, a także rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR II). Jednocześnie przy ustalaniu limitów/celów kapitałowych uwzględniono:

- Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX) - zalecenie KNF dotyczące dodatkowego wymogu kapitałowego dla zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, wynikające z art. 138 ust. 1 pkt 2a ustawy Prawo bankowe. Aktualnie bufor ten został ustalony w zaleceniach KNF wydanych pod koniec 2022 roku w wysokości 1,95 p.p. (Bank) i 1,94 p.p. (Grupa) dla łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 1,47 p.p. (Bank) i 1,46 p.p. (Grupa) dla Wskaźnika Tier1 oraz 1,10 p.p. (Bank) i 1,09 p.p. (Grupa) dla Wskaźnika CET1;
- Wymóg połączonego bufora - określony w ustawie o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym - który składa się z:
 - Bufora zabezpieczenia kapitału w wysokości 2,5%;
 - Bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII) - w wysokości 0,25%, przy czym wysokość jest corocznie ustalana przez KNF;
 - Bufor ryzyka systemowego w wysokości 0%, zredukowany z 3% w marcu 2020 roku;
 - Bufor antycykliczny w wysokości 0%.

Bank otrzymał w grudniu 2022 roku zalecenie dotyczące utrzymywania na poziomie jednostkowym i skonsolidowanym, funduszy własnych na pokrycie dodatkowego narzutu kapitałowego („P2G”) w celu zaabsorbowania potencjalnych strat wynikających z wystąpienia warunków skrajnych, na poziomie 1,72 p.p. i 1,75 p.p. (Bank i Grupa) ponad wartość OCR. Zgodnie z zaleceniem, dodatkowy narzut powinien składać się z kapitału podstawowego Tier 1.

Minimalne wymagane przez KNF wielkości wskaźników kapitałowych w zakresie wymogu połączonego bufora (OCR) są nadal osiągane na koniec 2 kwartału 2023 roku. W zakresie oczekiwanych przez KNF poziomów, obejmujących dodatkowy narzut P2G, Grupa nie osiąga ich jeszcze dla Wskaźnika T1.

Adekwatność kapitałowa dla Grupy przedstawia się jak niżej (mln zł, %, pkt. proc.):

Adekwatność kapitałowa	30.06.2023	31.03.2023*	30.06.2022
Aktywa wazone ryzykiem	47 147,9	47 954,4	49 819,7
Wymogi w zakresie funduszy własnych, w tym:	3 771,8	3 836,4	3 985,6
- z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta	3 301,3	3 362,9	3 473,1
- z tytułu ryzyka rynkowego	18,0	20,3	28,0
- z tytułu ryzyka operacyjnego	446,4	446,4	474,5
- z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	6,1	6,8	10,0
Fundusze własne, w tym:	6 962,3	6 780,7	7 570,1
Kapitał podstawowy Tier 1	5 510,9	5 294,4	6 040,1
Kapitał Tier 2	1 451,4	1 486,3	1 530,0
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	14,77%	14,14%	15,19%
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	11,69%	11,04%	12,12%
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	11,69%	11,04%	12,12%
Wskaźnik dźwigni finansowej	4,60%	4,47%	5,41%

* - Wszelkie dane za okresy kwartalne przedstawione w niniejszym skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy nie podlegały audytowi oraz przeglądowni przez biegłego rewidenta.

Adekwatność kapitałowa przedstawiona jako nadwyżki/deficyty wobec wymaganych lub zalecanych poziomów jest prezentowana w poniższej tabeli.

Adekwatność kapitałowa	30.06.2023	31.03.2023*	30.06.2022
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	14,77%	14,14%	15,19%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	12,69%	12,69%	13,54%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej TCR (p.p.)	2,08	1,45	1,65
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	14,44%	14,44%	14,43%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu TCR (p.p.)	0,33	-0,30	0,76
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	11,69%	11,04%	12,12%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	10,21%	10,21%	10,84%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej T1 (p.p.)	1,48	0,83	1,28
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	11,96%	11,96%	11,73%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu T1 (p.p.)	-0,27	-0,92	0,39
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	11,69%	11,04%	12,12%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	8,34%	8,34%	7,56%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej CET1 (p.p.)	3,35	2,70	4,56
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	10,09%	10,09%	9,70%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu CET1 (p.p.)	1,60	0,95	2,42
Wskaźnik dźwigni finansowej	4,60%	4,47%	5,41%
Minimalny wymagany poziom	3,00%	3,00%	3,00%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) dźwigni finansowej (p.p.)	1,60	1,47	2,41

* - Wszelkie dane za okresy kwartalne przedstawione w niniejszym skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy nie podlegały audytowi oraz przeglądowni przez biegłego rewidenta.

Wzrost współczynników kapitałowych w 2 kw. 2023 roku w porównaniu do 1 kw. 2023 wynikał głównie ze wzrostu funduszy własnych, przy równoczesnym spadku aktywów ważonych ryzykiem / wymogów w zakresie funduszy własnych. Fundusze własne zwiększyły się o 182 mln zł (o 2,7%), przede wszystkim w rezultacie spadku ujemnej wyceny skarbowych papierów wartościowych wycenianych przez kapitały. Wymogi w zakresie funduszy własnych spadły o 65 mln zł (o 1,6%). Wskaźnik dźwigni finansowej zwiększył się z powodu wspomnianego wzrostu funduszy własnych.

W I półroczu 2023 roku Bank nadal koncentrował się na dalszym wzmacnianiu wskaźników kapitałowych. Priorytetem Banku jest obecnie ich trwałe i bezpieczne utrzymanie powyżej wymogów minimalnych oraz podjęcie dalszych niezbędnych kroków w kierunku spełnienia wymogów MREL.

5.6.1 MINIMALNE WYMOGI FUNDUSZY WŁASNYCH I ZOBOWIĄZAŃ PODLEGAJĄCYCH UMORZENIU LUB KONWERSJI (MREL)

Bank zarządza wskaźnikami wymogów MREL w sposób analogiczny do wskaźników adekwatności kapitałowej.

Bank otrzymał w czerwcu 2023 r. wspólną decyzję organów do spraw restrukturyzacji i porządkowanej likwidacji, zobowiązującą do spełnienia wymogów MREL. Na moment zakomunikowania decyzji, Bank na poziomie skonsolidowanym jest zobowiązany spełnić minimalny wymóg MRELTrea w wysokości 14,42% oraz MRELtem w wysokości 4,46%. Minimalny wymóg podporządkowania MRELTrea wynosi zaś 14,28% oraz MRELtem 4,44%. Dodatkowo w decyzji wyznaczono zaktualizowane minimalne wymogi, które muszą być spełnione do 31 grudnia 2023 roku - na poziomach 18,89% (skonsolidowany MRELTrea) i 5,91% (skonsolidowany MRELtem).

Dodatkowo w odniesieniu do powyższych decyzji, Bank powinien także spełnić wymogu MREL z uwzględnieniem Wymogu połączonego bufora (obecnie 2,75%).

Wskaźniki MREL	30.06.2023	31.03.2023*	30.06.2022
Wskaźnik MRELTrea	14,93%	14,26%	15,16%
Minimalny wymagany wskaźnik MRELTrea	14,42%	15,60%	15,60%
Nadwyżka(+) / Deficyt(-) Wskaźnika MRELTrea (p.p.)	0,51	-1,34	-0,44
Minimalny wymagany poziom po włączeniu Wymogu połączonego bufora (CBR)	17,17%	18,35%	18,35%
Nadwyżka(+) / Deficyt(-) Wskaźnika MRELTrea+CBR (p.p.)	-2,24	-4,09	-3,19
Wskaźnik MRELtem	5,87%	5,76%	6,78%
Minimalny wymagany wskaźnik MRELtem	4,46%	4,46%	3,00%
Nadwyżka(+) / Deficyt(-) wskaźnika MRELtem (p.p.)	1,41	1,30	3,78

* - Wszelkie dane za okresy kwartalne przedstawione w niniejszym skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy nie podlegały audytowi oraz przeglądowi przez biegłego rewidenta.

W zakresie wymogów MRELTrea i MRELtem, Grupa prezentuje nadwyżkę w porównaniu do minimalnych wymaganych poziomów na datę raportową, jednakże nie spełnia Wymogu MRELTrea po włączeniu Wymogu połączonego bufora.

Jak poinformowano w Raporcie bieżącym nr 19/2023, w czerwcu 2023 roku Bankowy Fundusz Gwarancyjny wydał decyzję na mocy art. 96a - 96d ustawy o BFG, zakazującą Bankowi wypłaty zysków powyżej maksymalnej kwoty podlegającej wypłacie związanej z minimalnym wymogiem w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych (M-MDA).

Uzyskując opisaną poprawę wskaźników kapitałowych, priorytetem Banku jest podejmowanie dalszych niezbędnych kroków w kierunku spełnienia wymogów MREL, biorąc pod uwagę poziom wymagany po zakończeniu okresu przejściowego na 31 grudnia 2023 roku. Bank planuje pokryć niedobór do końca 2023 roku poprzez kombinację organicznego generowania kapitału, optymalizację aktywów ważonych ryzykiem (w tym sekurytyzację) oraz emisję instrumentów dłużnych, o ile to będzie wymagane i warunki rynkowe pozwolą. Biorąc pod uwagę powyższe, Bank przygotował Program Emisji Euroobligacji o łącznej wartości nominalnej nie wyższej niż 3 mld EUR, co zostało ogłoszone w raporcie bieżącym w czerwcu 2022 roku.

6. SEGMENTY OPERACYJNE

Informacja o segmentach operacyjnych została sporządzona w oparciu o strukturę raportowania na bazie której Zarząd Banku dokonuje oceny wyników i zarządza zasobami segmentów. Grupa nie stosuje dodatkowego podziału działalności na obszary geograficzne z uwagi na nieistotną skalę działalności prowadzonej poza Polską, w efekcie taki uzupełniający podział nie jest prezentowany.

Działalność Grupy prowadzona jest w oparciu o zróżnicowane linie biznesowe, oferujące określone produkty i usługi skierowane do poniższych segmentów rynku:

Segment Klientów Detalicznych

Segment Klientów Detalicznych obejmuje działalność skierowaną na Klientów masowych, Klientów zamożnych, małe przedsiębiorstwa i przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność powyższych linii biznesowych rozwijana jest przy wykorzystaniu pełnej oferty produktów i usług bankowych oraz sprzedaży wyspecjalizowanych produktów oferowanych przez jednostki zależne Grupy. W obszarze produktów kredytowych głównymi produktami są kredyty hipoteczne, kredyty konsumenckie, kredyty rewalwingowe w kartach kredytowych i produkty leasingowe dla małych przedsiębiorstw. Do głównych funduszy klientów zaliczają się natomiast: rachunki bieżące, depozyty terminowe, fundusze inwestycyjne i produkty strukturyzowane. Dodatkowo oferta obejmuje produkty ubezpieczeniowe, głównie w powiązaniu z kredytami i kartami kredytowymi, jak i wyspecjalizowane produkty oszczędnościowe. Oferta produktowa dla klientów zamożnych została wzbogacona o wyselekcjonowane fundusze inwestycyjne innych pośredników finansowych, fundusze zagraniczne oraz obligacje strukturyzowane wyemitowane przez Bank.

Segment Klientów Korporacyjnych

Segment Klientów Korporacyjnych opiera się na działalności skierowanej do Średnich i Dużych Przedsiębiorstw. Oferta skierowana jest odpowiednio również do Klientów z sektora budżetowego oraz Podmiotów Publicznych.

Działania biznesowe w segmencie Klientów Korporacyjnych prowadzone są przy wykorzystaniu wysokiej jakości oferty typowych produktów bankowych (kredyty na działalność bieżącą, kredyty inwestycyjne, rachunki bieżące, depozyty terminowe) uzupełnionych o ofertę produktów w zakresie zarządzania gotówką, produktów Departamentu Skarbu, w tym instrumentów pochodnych oraz usług leasingowych i faktoringowych.

Bankowość Skarbcowa, ALM (zarządzanie aktywami i pasywami) i Inne

Segment ten obejmuje aktywność Grupy zaangażowaną w inwestycje przeprowadzane na rachunek Banku, działalność maklerską, operacje na rynku międzybankowym, zaangażowanie w dłużne papiery wartościowe, które nie są przypisane innym segmentom.

W segmencie tym znajdują się pozostałe aktywa i pozostałe pasywa, aktywa i pasywa związane z instrumentami pochodnymi zabezpieczającymi, zobowiązania z tytułu zewnętrznego finansowania Grupy oraz aktywa z tytułu podatku odroczonego nieprzypisane do żadnego segmentu.

Dla każdego segmentu określany jest wynik przed opodatkowaniem, który obejmuje:

- wynik z tytułu odsetek obliczany na bazie odsetek zewnętrznych aktywów pracujących i pasywów segmentu oraz alokowanych aktywów i pasywów, generujących wewnętrzny przychód lub koszt z tytułu odsetek. Przychody i koszty wewnętrzne wyliczone są w oparciu o rynkowe stopy procentowe z zastosowaniem wewnętrznych metod wyceny;
- wynik z tytułu prowizji;
- pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany jak: przychody z tytułu dywidend, wynik na działalności inwestycyjnej i handlowej, wynik z pozycji wymiany oraz wynik z pozostałych instrumentów finansowych;
- pozostałe przychody i koszty operacyjne;
- koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i niefinansowych;
- udział segmentu w kosztach operacyjnych w tym kosztach osobowych i administracyjnych;
- udział segmentu w kosztach amortyzacji;
- zysk operacyjny wyliczony jako miara zysku segmentu różni się od wyniku finansowego MSSF przed opodatkowaniem z tytułu: udziału w zyskach netto jednostek stowarzyszonych i obciążenia podatkiem bankowym. Pozycje te oraz obciążenie podatkiem dochodowym zostały zaprezentowane wyłącznie na poziomie Grupy.

Aktywami i pasywami segmentów komercyjnych są operacyjne aktywa i pasywa wykorzystywane przez segment w jego działalności operacyjnej, zaalokowane w oparciu o przesłanki biznesowe. Różnica między aktywami i pasywami operacyjnymi pokryta jest przez aktywa/pasywa rynku pieniężnego oraz dłużne papiery wartościowe. Aktywami i pasywami segmentu Skarb, ALM i Inne są aktywa/pasywa rynku pieniężnego i dłużne papiery wartościowe pozostałe po zalokowaniu do segmentów komercyjnych.

Na ostatnie wyniki finansowe Banku Millennium istotny wpływ mają koszty związane z zarządzaniem portfelem kredytów hipotecznych w walutach obcych. W celu wyizolowania tych kosztów i innych wyników finansowych związanych z tym portfelem Bank zdecydował się na wyodrębnienie począwszy od roku 2021 nowego segmentu z Bankowości Detalicznej i zaprezentowanie go w sprawozdaniu finansowym jako „Walutowe kredyty hipoteczne”. Taka zmiana wpływa jedynie na prezentację wyników i nie powoduje zmian organizacyjnych w Banku. Nowy segment obejmuje kredyty wydzielone w oparciu o aktywne walutowe umowy hipoteczne na dany okres i dotyczy portfeli detalicznych kredytów hipotecznych Banku Millennium i Eurobanku w walutach obcych. Oczekuje się, że portfel ten będzie się zmniejszał wraz ze spłatami kredytów walutowych i konwersji na kredyty złotowe. W ramach wyników finansowych nowego segmentu prezentowane są następujące kategorie rachunku zysków i strat:

- Przychody odsetkowy netto: marża na kredytach walutowych (wyniki odsetkowe, pomniejszony o cenę transferową).
- Wynik z wymiany walut (głównie koszty negocjacji polubownych).
- Koszt rezerw na ryzyko prawne portfela walutowych kredytów hipotecznych częściowo skompensowany wyceną SG Indemnity w linii pozostałych przychodów operacyjnych dotyczących portfela ex-EB.
- Koszt ryzyka kredytowego związany z bieżącym portfelem walutowym.
- Wynik z tytułu modyfikacji wynikający z rozliczeń z kredytobiorcami.
- Koszty bezpośrednio związane z hipotekami walutowymi, w tym między innymi:
 - Koszty kancelarii prawnych (koszty administracyjne)
 - Koszty sądowe związane ze sprawami hipotecznymi w CHF (pozostałe koszty operacyjne).

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2023 - 30.06.2023

<i>w tysiącach zł</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Segmenty z wyłączeniem hipotek walutowych	Hipoteki walutowe	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	2 343 439	391 983	(152 397)	2 583 025	14 925	2 597 950
Wynik z tytułu opłat i prowizji	304 883	91 147	1 750	397 780	6 172	403 952
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	66 235	41 330	531 111	638 676	(113 920)	524 756
Wynik z aktywów finansowych wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	(2 242)	0	9 508	7 266	0	7 266
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(12 345)	214	51 349	39 218	(1 528)	37 690
Przychody operacyjne razem	2 699 970	524 674	441 321	3 665 965	(94 351)	3 571 614
Koszty osobowe	(402 354)	(86 605)	(12 878)	(501 837)	0	(501 837)
Koszty administracyjne, w tym:	(203 973)	(43 092)	(74 945)	(322 010)	(40 682)	(362 692)
- Koszty BFG	0	0	(60 039)	(60 039)	0	(60 039)
Amortyzacja	(90 865)	(12 650)	(1 931)	(105 446)	0	(105 446)
Koszty operacyjne razem	(697 192)	(142 347)	(89 754)	(929 293)	(40 682)	(969 975)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(169 592)	(8 736)	231	(178 097)	26 054	(152 043)
Wynik z tytułu modyfikacji	(16 054)	(1 475)	0	(17 529)	(36 021)	(53 550)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecyjnych	0	0	0	0	(1 620 620)	(1 620 620)
Wynik operacyjny razem	1 817 132	372 116	351 798	2 541 046	(1 765 620)	775 426
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych						0
Podatek bankowy						0
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym						775 426
Podatek dochodowy						(417 508)
Wynik finansowy po opodatkowaniu						357 918

Pozycje bilansowe wg stanu na 30.06.2023

<i>w tysiącach zł</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Segmenty z wyłączeniem hipotek walutowych	Hipoteki walutowe	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	55 066 160	14 581 001	0	69 647 161	4 504 909	74 152 070
Zobowiązania wobec klientów	76 229 483	24 367 500	0	100 596 983	0	100 596 983

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2022 - 30.06.2022

<i>w tysiącach zł</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Segmenty z wyłączeniem hipotek walutowych	Hipoteki walutowe	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	1 978 647	378 022	(264 263)	2 092 406	47 515	2 139 921
Wynik z tytułu opłat i prowizji	333 681	103 060	(17 236)	419 505	7 433	426 938
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	72 298	44 714	(18 890)	98 122	(228 084)	(129 962)
Wynik z aktywów finansowych wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	5 571	0	(3 230)	2 341	0	2 341
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(14 365)	(2 356)	11 293	(5 428)	68 499	63 071
Przychody operacyjne razem	2 375 832	523 440	(292 326)	2 606 946	(104 637)	2 502 309
Koszty osobowe	(350 251)	(78 204)	(16 974)	(445 429)	0	(445 429)
Koszty administracyjne, w tym:	(451 811)	(39 383)	(96 723)	(587 917)	(25 483)	(613 400)
- Koszty BFG i systemu ochrony	(281 368)	(7 574)	(83 430)	(372 372)	0	(372 372)
Amortyzacja	(87 880)	(13 830)	(2 517)	(104 227)	0	(104 227)
Koszty operacyjne razem	(889 942)	(131 417)	(116 214)	(1 137 573)	(25 483)	(1 163 056)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(146 303)	2 900	(2 969)	(146 372)	(4 172)	(150 544)
Wynik z tytułu modyfikacji	(9 230)	426	0	(8 804)	0	(8 804)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecyjnych	0	0	0	0	(1 014 630)	(1 014 630)
Wynik operacyjny razem	1 330 357	395 349	(411 509)	1 314 197	(1 148 922)	165 275
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych						0
Podatek bankowy						(168 824)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym						(3 549)
Podatek dochodowy						(259 052)
Wynik finansowy po opodatkowaniu						(262 601)

Pozycje bilansowe wg stanu na 31.12.2022

<i>w tysiącach zł</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Segmenty z wyłączeniem hipotek walutowych	Hipoteki walutowe	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	54 252 736	15 471 937	0	69 724 673	6 840 490	76 565 163
Zobowiązania wobec klientów	73 068 148	24 970 368	0	98 038 516	0	98 038 516

7. OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami powiązаныmi w 1 półroczu 2023 r. wynikały z bieżącej działalności.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne od Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązаныmi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na warunkach istotnie odbiegających od warunków rynkowych.

7.1. TRANSAKCJE Z GRUPĄ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO

Poniżej przedstawiono kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego (jednostka dominująca najwyższego szczebla) w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym), (w tys. PLN):

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	30.06.2023	31.12.2022	30.06.2023	31.12.2022
AKTYWA				
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	2 374	2 575	0	0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	0	32	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe aktywa	0	0	0	0
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec banków	120	434	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	0	0	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	0	0	9	68

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	1.01.2023-30.06.2023	1.01.2022-30.06.2022	1.01.2023-30.06.2023	1.01.2022-30.06.2022
PRZYCHODY Z TYTUŁU:				
Odsetek	1 268	(138)	0	0
Prowizji	54	96	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	28	0	0	0
KOSZTY Z TYTUŁU:				
Odsetek	0	76	0	0
Prowizji	0	0	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	0	8	0	0
Pozostałe operacyjne netto	0	0	0	0
Działania	0	0	38	124

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	30.06.2023	31.12.2022	30.06.2023	31.12.2022
Zobowiązania warunkowe	10 985	141 185	0	0
udzielone	0	120 593	0	0
otrzymane	10 985	20 593	0	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	0	13 705	0	0

7.2. TRANSAKCJE Z OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI I NADZORUJĄCYMI BANK

Osoby Zarządzające	30.06.2023	31.12.2022
Limity zadłużenia ogółem	258,0	236,0
- w tym limit niewykorzystany	139,3	178,5
Udzielone pożyczki i kredyty hipoteczne	-	-
Czynne gwarancje	-	-
Osoby Nadzorujące	30.06.2023	31.12.2022
Limity zadłużenia ogółem	108,0	111,0
- w tym limit niewykorzystany	90,9	106,0
Udzielone pożyczki i kredyty hipoteczne	-	-
Czynne gwarancje	-	-

Grupa świadczy na rzecz członków Zarządu i członków Rady Nadzorczej oraz ich osób bliskich standardowe usługi finansowe obejmujące, m.in., prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów czy sprzedaż instrumentów finansowych. Zdaniem Banku, transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych. Zgodnie z przyjętymi w Banku zasadami polityki kredytowej, transakcje mające charakter kredytu terminowego opisane w niniejszym punkcie posiadają stosowne zabezpieczenia służące ograniczeniu ryzyka kredytowego.

7.3. INFORMACJE O WYNAGRODZENIACH I KORZYŚCIACH OSÓB NADZORUJĄCYCH I ZARZĄDZAJĄCYCH BANKIEM

Koszty wynagrodzeń (w tym utworzonych rezerw) i korzyści poniesionych przez Bank na rzecz osób zarządzających wyniosły (w tys. zł):

Okres	Krótkoterminowe wynagrodzenia	Korzyści	RAZEM
1.01-30.06.2023	7 000	1 081	8 081
1.01-30.06.2022	4 688	1 042	5 729

Korzyści stanowią głównie koszty opieki medycznej i akomodacji zagranicznych Członków Zarządu.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej Banku (dane w tys. zł):

Okres	Krótkoterminowe wynagrodzenia i korzyści
1.01-30.06.2023	1 013
1.01-30.06.2022	1 041

7.4. STAN AKCJI BANKU POSIADANYCH PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE BANK

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za 1 półrocze 2023 r.	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za 2022 r.
Joao Nuno Lima Bras Jorge	Prezes Zarządu	380 259	380 259
Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho	Wiceprezes Zarządu	176 252	176 252
Wojciech Haase	Członek Zarządu	151 107	151 107
Andrzej Gliński	Członek Zarządu	113 613	113 613
Wojciech Rybak	Członek Zarządu	143 613	143 613
Antonio Ferreira Pinto Junior	Członek Zarządu	143 613	143 613
Jarosław Hermann	Członek Zarządu	40 226	98 613

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za 1 półrocze 2023 r.	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za 2022 r.
Bogusław Kott	Przewodniczący Rady Nadzorczej	1 000	1 000
Nuno Manuel da Silva Amado	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	0	0
Dariusz Rosati	Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej	0	0
Miguel de Campos Pereira de Bragança	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Olga Grygier-Siddons	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Anna Jakubowski	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Grzegorz Jędrys	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Alojzy Nowak	Członek Rady Nadzorczej	0	0
José Miguel Bensliman Schorcht da Silva Pessanha	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Miguel Maya Dias Pinheiro	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Beata Stelmach	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Lingjiang Xu	Członek Rady Nadzorczej	0	0

8. WARTOŚĆ GODZIWA

Najlepszym odzwierciedleniem wartości godziwej instrumentów finansowych jest cena, która jest możliwa do otrzymania w przypadku sprzedaży aktywa lub do zapłaty w przypadku transferu zobowiązania w transakcji rynkowej (cena wyjścia). W przypadku wielu produktów i transakcji, dla których wartość rynkowa wzięta bezpośrednio z kwotowań aktywnego rynku (marking-to-market) nie jest dostępna, wartość godziwa musi być szacowana za pomocą wewnętrznych modeli opartych na dyskontowaniu przepływów finansowych (marking-to-model). Przepływy finansowe dla różnych instrumentów są wyznaczone zgodnie z ich indywidualną charakterystyką, a czynniki dyskontujące uwzględniają zmiany w czasie zarówno rynkowych stóp procentowych, jak i marż.

Zgodnie z MSSF 13 „Wycena wartości godziwej” Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych, a mianowicie:

Poziom 1 - wycena oparta o dane w pełni obserwowalne (kwotowania aktywnego rynku);

Poziom 2 - modele wyceny wykorzystujące informacje niestanowiące danych z poziomu 1, ale obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio;

Poziom 3 - modele wyceny wykorzystujące dane nieobserwowalne (niepochodzące z aktywnego rynku).

Techniki wyceny przyjęte do ustalenia wartości godziwej są stosowane w sposób ciągły. Zmiana techniki wyceny skutkująca przeniesieniem pomiędzy powyższymi metodami następuje, gdy:

- transfer z Poziomu 1 do 2 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według Poziomu 1 na dany dzień bilansowy nie są dostępne kwotowania aktywnego rynku (a uprzednio były);
- transfer z Poziomu 2 do 3 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według Poziomu 2 na dany dzień bilansowy uwzględniany w wycenie udział parametrów niepochodzących z rynku stał się istotny (a uprzednio był nieistotny).

8.1. INSTRUMENTY FINANSOWE NIE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

Wszystkie modelowe oszacowania zawierają pewną dozę arbitralności i dlatego odzwierciedlają wyłącznie wartość instrumentów, dla których zostały stworzone. W tych warunkach prezentowane wartości różnic między wartościami godziwymi i bilansowymi nie mogą być rozumiane jako korekty wartości ekonomicznej Grupy. Wartość godziwa tych instrumentów jest wyznaczana wyłącznie w celu wypełnienia wymogów prezentacyjnych określonych przez MSSF 13 i MSSF 7.

Główne założenia i metody zastosowane do oszacowania wartości godziwej aktywów i pasywów Grupy są następujące:

Należności i zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa tych instrumentów finansowych została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych przy założeniu ich wystąpienia w terminach kontraktowych.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Wartość godziwa instrumentów tego rodzaju bez określonego harmonogramu spłat, ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz stabilną w czasie politykę Grupy w odniesieniu do tego portfela, jest zbliżona do wartości bilansowej.

Dla zmiennie-procentowych produktów leasingowych wartość godziwą oszacowano poprzez skorygowanie wartości bilansowej o zdyskontowane przepływy wynikające z różnicy marż.

Wartość godziwa instrumentów o określonym terminie zapadalności została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów finansowych w terminach i na warunkach wynikających z umów przy zastosowaniu bieżących stóp zero kuponowych oraz marż na ryzyko kredytowe.

W przypadku kredytów mieszkaniowych, ze względu na ich długoterminowy charakter, do oszacowania przyszłych przepływów finansowych dodatkowo zostały uwzględnione: efekt wcześniejszej spłaty oraz ryzyko płynności w walutach obcych.

Dłużne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Wartość godziwa dłużnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu (głównie obligacji Skarbu Państwa w portfelu Held to Collect) została wyliczona na podstawie kwotowań rynkowych.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów bez terminu wymagalności lub o terminie wymagalności do 30 dni została uznana przez Grupę za zbliżoną do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o terminie wymagalności ponad 30 dni została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami (włączając bieżące średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych (włączając pierwotne średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) w terminach kontraktowych.

Zobowiązania podporządkowane, z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (syntetyczna sekurytyzacja) i pożyczki średnioterminowe

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów finansowych została oszacowana na podstawie modelu stosowanego do wyznaczania wartości rynkowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i historycznej marży na ryzyko kredytowe. Podobnie jak w przypadku portfela kredytowego Bank uwzględnia poziom marży pierwotnej jako składnika kosztu finansowania średnioterminowego pozyskanego w przeszłości w relacji do bieżącego poziomu marż dla podobnych instrumentów, o ile można je wiarygodnie określić. Ze względu na brak płynnego rynku pożyczek średnioterminowych jako punktu odniesienia dla ustalenia obecnego poziomu marż, przyjęto marżę historyczną.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz wg stanu na 30.06.2023 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Instrumenty dłużne	15	14 467 969	14 517 311
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	15	532 220	532 221
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	14	74 097 290	72 382 155
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	19	522 954	522 990
Zobowiązania wobec klientów	20	100 596 983	100 636 552
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	22	251 759	256 008
Zobowiązania podporządkowane	23	1 565 979	1 565 785

* Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nienotowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy marże na nowych kredytach rosną, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

Modele zastosowane do wyznaczenia wartości godziwej instrumentów finansowych wymienionych w powyższej tabeli nieujmowanych według wartości godziwej w bilansie Grupy, wykorzystują techniki wyceny oparte na parametrach niepochodzących z rynku. W związku z tym, zaliczane są do trzeciej kategorii wyceny.

Poniższa tabela przedstawia dane wg stanu na 31.12.2022 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Instrumenty dłużne	15	3 893 212	3 811 648
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	15	733 095	733 016
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	14	76 467 181	74 107 571
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	19	727 571	727 598
Zobowiązania wobec klientów	20	98 038 516	98 063 169
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	22	243 753	244 519
Zobowiązania podporządkowane	23	1 568 083	1 568 949

8.2. INSTRUMENTY FINANSOWE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 30.06.2023

	Nota	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku		Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	12			
Wycena instrumentów pochodnych			148 075	347 331
Instrumenty kapitałowe		115		
Instrumenty dłużne		197 197		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej 14 przez rachunek zysków i strat				
Instrumenty kapitałowe				66 609
Instrumenty dłużne				77 206
Kredyty i pożyczki				54 780
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody 13				
Instrumenty kapitałowe		247		24 131
Instrumenty dłużne		10 553 017	4 104 382	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	16		121 936	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	12			
Wycena instrumentów pochodnych			126 508	353 164
Pozycje krótkie		88 510		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	16		329 630	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2022

	Nota	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku		Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku
		Kwotowania aktywnego rynku	Poziom 1	Poziom 2
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	12			
Wycena instrumentów pochodnych			87 760	251 436
Instrumenty kapitałowe		113		
Instrumenty dłużne		24 210		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	14			
Instrumenty kapitałowe			62 370	66 609
Instrumenty dłużne				72 057
Kredyty i pożyczki				97 982
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	13			
Instrumenty kapitałowe		247		24 149
Instrumenty dłużne		13 952 900	2 528 310	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	16		135 804	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	12			
Wycena instrumentów pochodnych			125 856	254 422
Pozycje krótkie		4 784		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	16		554 544	

Stosując kryterium techniki wyceny Grupa na dzień 30.06.2023 r. klasyfikowała do kategorii 3 następujące instrumenty finansowe:

- ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową / mnożnik (są to ekspozycje kart kredytowych i limitu w rachunku bieżącym dla których oprocentowanie oparte jest o mnożnik: 4 razy stopa lombardowa). Do oszacowania wartości godziwej kredytów, z uwagi na brak dostępności wartości rynkowej, posłużono się wewnętrznym modelem wyceny z uwzględnieniem założenia, iż w momencie udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Wartość godziwa kredytów bez rozpoznanej utraty wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych na daną datę bilansową. Stopa dyskontująca stanowi sumę: kosztu ryzyka, kosztu finansowania, wartości oczekiwanego zwrotu. Wartość godziwa kredytów o rozpoznanej utracie wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych odzysków zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, uznając, że średnie oczekiwane odzyski uwzględniają w pełni element ryzyka kredytowego. W przypadku wzrostu stopy dyskontującej o 1 p.p. wycena portfela zmieniłaby się o -0,1% (analiza wrażliwości: na podstawie modelu wyceny FV dla portfela kart kredytowych);
- opcje na indeksy; transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego;
- akcje VISA Incorporation: sposób oszacowania wartości godziwej uwzględnia wartość pieniądza w czasie, oraz okres konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe VISA.
- pozostałe instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej (nienotowane na aktywnym rynku).

W okresie sprawozdawczym Grupa nie dokonywała transferów instrumentów finansowych pomiędzy technikami wyceny do wartości godziwej.

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku przedstawia poniższa tabela (w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 01.01.2023	247 414	(250 400)	90 758	72 057	97 982
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	68 506	(71 141)	0	0	(47 925)
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	0	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	6 965
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	24 363	(24 574)	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	5 149	(2 242)
Wynik z pozycji wymiany	0	0	(18)	0	0
Stan na 30.06.2023	340 283	(346 115)	90 740	77 206	54 780

Dla opcji na indeksy zawieranych na nieaktywnym rynku oraz opcji walutowych Grupa zawiera jednocześnie transakcje zamykające back-to-back na rynku międzybankowym, w rezultacie element szacowanego ryzyka kredytowego nie ma wpływu na wynik finansowy.

Oszacowany przez Grupę wpływ korekt z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta nie był znaczący z punktu widzenia poszczególnych transakcji pochodnych zawartych przez Bank. W konsekwencji, Bank nie uznaje wpływu nieobserwowalnych danych wejściowych użytych do wyceny transakcji pochodnych za znaczący i zgodnie z postanowieniami MSSF 13.73 nie klasyfikuje takich transakcji do 3 poziomu hierarchii wartości godziwej.

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 01.01.2022	28 397	(28 872)	95 046	127 499	362 992
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	214 404	(216 420)	85	(60 296)	(306 117)
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	(4 380)	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	28 604
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	4 613	(5 109)	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	4 854	12 503
Wynik z pozycji wymiany	0	0	7	0	0
Stan na 31.12.2022	247 414	(250 400)	90 758	72 057	97 982

9. ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE

9.1. SPRAWY SĄDOWE

Poniżej zaprezentowano dane na temat spraw sądowych toczących się z powództwa oraz przeciwko jednostkom Grupy. Odrębną kategorię stanowią postępowania związane z działaniami Urzędu Kontroli Skarbowej, które zostały opisane w **Rozdziale 4. nota 11) "Podatek dochodowy"**.

Sprawy sądowe z powództwa Grupy

Wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, wg stanu na 30.06.2023 r., w których spółki Grupy występowały w roli powoda wynosiła 2 437,8 mln zł. Wzrost wartości przedmiotów sporu w sprawach z powództwa Banku w stosunku do okresów poprzednich wynika z faktu składania pozwów przeciwko klientom z portfela walutowych kredytów hipotecznych.

Postępowanie o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

W dniu 3 stycznia 2018 r. Bank Millennium ('Bank') otrzymał decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), w której Prezes UOKiK stwierdził naruszenie przez Bank praw konsumentów. Zdaniem Prezesa UOKiK istotą naruszenia jest to, że Bank poinformował konsumentów (dotyczy to 78 umów) w odpowiedziach na ich reklamacje, że wyrok sądowy stwierdzający abuzywność postanowień umowy kredytu dotyczących indeksacji nie ma do nich zastosowania. Zgodnie ze stanowiskiem Prezesa UOKiK abuzywność postanowień umownych stwierdzona przez sąd w toku kontroli abstrakcyjnej jest konstytutywna i skuteczna w stosunku do każdej umowy od początku jej zawarcia. W wyniku decyzji Bank został zobowiązany do:

- 1) przesłania informacji o decyzji UOKiK do wspomnianych 78 klientów,
- 2) umieszczenia informacji o decyzji i treści decyzji na stronie internetowej i na Twitterze,
- 3) zapłaty kary w wysokości 20,7 mln PLN.

Bank złożył odwołanie od decyzji w ustawowym terminie.

Dnia 7 stycznia 2020 r. sąd I instancji oddalił odwołanie Banku w całości. Bank złożył apelację od wyroku w ustawowym terminie. Sąd przedstawił pogląd, że wyrok wydany w toku kontroli wzorca umownego (w toku kontroli abstrakcyjnej), uznający postanowienia wzorca za abuzywne, przesądza abuzywność analogicznych postanowień we wcześniej zawartych umowach. W związku z tym, informacja przekazana konsumentom była niewłaściwa i wprowadzająca w błąd. W zakresie kary nałożonej przez UOKiK, Sąd wskazał, że polityka nakładania kar przez UOKiK zmieniła się w kierunku zaostrzenia kar oraz, że sąd zgadza się z tym kierunkiem.

W ocenie Banku, Sąd nie powinien dokonywać oceny zachowania Banku w 2015 r. z perspektywy dzisiejszych poglądów orzecznictwa dotyczących znaczenia kontroli abstrakcyjnej (dopiero w styczniu 2016 roku została opublikowana uchwała SN wspierająca pogląd Prezesa UOKiK), tym bardziej nie powinien nakładać kar za te zachowania stosując dzisiejszą politykę w zakresie nakładania kar. Powyższe stanowi istotny argument przeciwko zasadności wyroku i wspiera apelację, którą Bank złożył do sądu II instancji.

Sąd II instancji wyrokiem z dnia 24 lutego 2022 r. uchylił w całości decyzję Prezesa UOKiK. Prezes UOKiK wniósł 31 sierpnia 2022 r. skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego. Bank ocenia, iż rokowania odnośnie szans procesowych na wygranie sprawy przed Sądem Najwyższym są pozytywne.

Postępowanie w sprawie praktyki ograniczającej konkurencję

Bank (wraz z innymi bankami) jest również stroną sporu z UOKiK, w którym Prezes UOKiK uznał za ograniczającą konkurencję praktykę polegającą na uczestniczeniu Banków, w tym Banku Millennium, w porozumieniu mającym na celu wspólne ustalanie stawek opłaty interchange pobieranych od transakcji dokonywanych kartami systemu Visa i Mastercard i decyzją z dnia 29 grudnia 2006 r. nałożył karę na Bank w kwocie 12,2 mln PLN. Bank, wraz z innymi bankami, złożył odwołanie od decyzji.

W związku z wyrokiem Sądu Najwyższego i wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 listopada 2020 r., sprawa obecnie toczy się przed sądem I instancji - Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Bank utworzył rezerwę w kwocie równej nałożonej karze.

Postępowanie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

W dniu 22 września 2020 r. Bank otrzymał decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK) uznającą za abuzywne klauzule określające zasady wymiany walut, stosowane w tzw. aneksie antyspreadowym, i jednocześnie zakazał ich stosowania.

Na Bank nałożono karę w wysokości 10,5 mln zł. Wysokość kary uwzględnia dwie okoliczności łagodzące: współpracę z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz zaprzestanie stosowania kwestionowanych postanowień.

Bank został również zobowiązany, po uprawomocnieniu się decyzji, do poinformowania konsumentów listem poleconym, że klauzule zostały uznane za niedozwolone, a zatem nie są dla nich wiążące (bez konieczności uzyskania orzeczenia sądu potwierdzającego tą okoliczność) oraz opublikować decyzję w sprawie na stronie internetowej Banku.

W pisemnym uzasadnieniu Prezes UOKiK zarzuca, że kursy walut ustalane przez Bank są swobodnie ustalane przez Bank (w oparciu o nieokreśloną w żadnych przepisach koncepcję średniego kursu na rynku międzybankowym). Co więcej, klient nie wie dokładnie, gdzie szukać tych stawek, ponieważ zapisy odsyłają do serwisu Reuters, bez sprecyzowania, o którą stronę dokładnie chodzi.

Zapisy odnoszące się do kursów walut w tabelach Banku zostały zakwestionowane, ponieważ Bank nie określa, kiedy i ile razy dziennie te tabele będą przygotowywane i publikowane.

W uzasadnieniu decyzji Prezes UOKiK wskazał również, że w toku postępowania Bank Millennium przedstawił różne propozycje rozwiązań, które Prezes UOKiK uznał za niewystarczające.

Decyzja nie jest prawomocna. Bank złożył odwołanie od powyższej decyzji w ustawowym terminie.

W dniu 31 marca 2022 r. sąd I instancji uchylił w całości decyzję Prezesa UOKiK. W dniu 23 maja 2022 r. Prezes UOKiK złożył apelację. W dniu 26 października 2022 roku Sąd Apelacyjny zmienił wyrok sądu I instancji i podzielił stanowisko Prezesa UOKiK co do abuzywności postanowień dotyczących ustalania kursów walut w aneksach zawieranych z kredytobiorcami walutowymi. W dniu 21 listopada 2022 roku Sąd Apelacyjny na wniosek Banku wstrzymał wykonanie wyroku do czasu zakończenia postępowania kasacyjnego. Bank w dniu 30 stycznia 2023 r. wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego.

Sprawy sądowe przeciwko Grupie

Najistotniejsze postępowania w grupie spraw sądowych, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego na dzień 30.06.2023 r.:

- Bank jest stroną pozwaną w trzech postępowaniach sądowych, w których przedmiotem sporu jest wysokość opłaty interchange. W dwóch ze wspomnianych spraw Bank został pozwany solidarnie z innym bankiem, a w jednej z innym bankiem oraz organizacjami kartowymi. Łączna wartość roszczeń zgłoszona w tych sprawach wynosi 729,6 mln PLN. Postępowaniem o najwyższej wartości zgłoszonego roszczenia jest sprawa z powództwa PKN Orlen SA, w której powód żąda zapłaty 635,7 mln PLN. Powód w tym postępowaniu zarzuca, że banki działały w ramach porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku usług acquiringowych poprzez wspólne ustalanie wysokości krajowej stawki opłaty interchange w latach 2006-2014. W pozostałych dwóch sprawach zarzuty są podobne do zarzutów podnoszonych w sprawie z powództwa PKN Orlen SA, natomiast okres rzekomego porozumienia jest wskazywany na lata 2008-2014. Zgodnie z aktualnymi szacunkami ryzyka przegrania sporu w tych sprawach Bank nie utworzył rezerwy. Dodatkowo wskazujemy, że Bank uczestniczy w charakterze interwenienta ubocznego w czterech innych postępowaniach dotyczących opłaty interchange. Stroną pozwaną są inne banki. Powodowie w tych sprawach również zarzucają bankom działanie w ramach porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku usług acquiringowych poprzez wspólne ustalanie wysokości krajowej stawki opłaty interchange w latach 2008-2014.
- Sprawa z powództwa Europejskiej Fundacji Współpracy Polsko - Belgijskiej (EFWP-B) przeciwko Bankowi Millennium S.A., o wartości sporu 521,9 mln PLN wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 05.04.2016 r. do dnia zapłaty. Pozew z dnia 23.10.2015 r. powód skierował do Sądu Okręgowego w Warszawie i doręczony został Bankowi w dniu 04.04.2016 r. Podstawą roszczeń dochodzonych w pozwie jest według powoda powstanie szkody w jego majątku, wskutek czynności podejmowanych przez Bank, polegających na błędnej interpretacji Umowy kredytu obrotowego zawartej pomiędzy Bankiem a PCZ S.A., co spowodowało postawienie kredytu w stan wymagalności. W sprawie z powództwa EFWP-B, powód wniósł o zabezpieczenie powództwa w kwocie 250,0 mln PLN. Przedmiotowy wniosek został przez Sąd Apelacyjny prawomocnie oddalony 5.09.2016 r. Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości, nie zgadzając się z zawartymi w pozwie zarzutami.

Na poparcie stanowiska Banku, do akt postępowania pełnomocnik Banku złożył korzystny dla Banku, prawomocny odpis wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wydany w tożsamym stanie prawnym w sprawie z powództwa PCZ SA przeciwko Bankowi. W dniu 10.05.2023 r. Sąd I instancji ogłosił wyrok oddalający powództwo w całości. Wyrok nie jest prawomocny, spodziewana jest apelacja powoda.

Łączna wartość przedmiotu sporu dla pozostałych spraw, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego, wg stanu na 30.06.2023 r., wynosiła 4 677,9 mln PLN (z wyłączeniem opisanych niżej oraz w **Rozdziale 10.** pozwów grupowych). W grupie tej najistotniejszą kategorię stanowią sprawy dotyczące portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz sprawy dotyczące terminowych operacji finansowych (sprawy opcyjne).

Postępowanie grupowe dotyczące UNWW:

W dniu 3 grudnia 2015 r. wpłynął do Banku pozew grupowy. Grupa klientów Banku (454 kredytobiorców będących stronami 275 umów kredytu) jest reprezentowana przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Olsztynie. Powodowie żądali zapłaty kwoty 3,5 mln PLN, twierdząc, że postanowienia umów dotyczące UNWW są niedozwolone a tym samym bezskuteczne. W piśmie z 4 kwietnia 2018 r. powód rozszerzył grupę, na skutek czego suma roszczeń wzrosła z 3,5 mln PLN do ponad 5 mln PLN.

Aktualny stan:

1 października 2018 r. reprezentant grupy dokonał korekty łącznej kwoty roszczeń dochodzonych pozewem oraz złożył skorygowany wykaz wszystkich członków grupy obejmujący łącznie 697 osób - 432 umowy kredytowe. Zaktualizowana przez powoda wartość przedmiotu sporu wynosi 7 371 107,94 PLN. Postanowieniem z 1 kwietnia 2020 r. Sąd ustalił skład grupy zgodnie z żądaniem powoda oraz zdecydował o przeprowadzeniu dowodu z zeznań świadków na piśmie i wezwał strony do przesłania pytań do świadków. Bank złożył pismo procesowe, zawierające pytania do świadków w lipcu 2020. Obecnie trwa zbieranie przez sąd zeznań pisemnych od świadków. Wyznaczono termin rozprawy na 24 października 2023 r.

Według stanu na dzień 30.06.2023 r. toczyło się również 158 indywidualnych spraw sądowych dotyczących ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (sprawy, w których prezentowane jest wyłącznie roszczenie o zwrot prowizji lub opłaty UNWW).

Powództwa Rzecznika Finansowego o zaprzestanie nieuczciwych praktyk rynkowych:

W dniu 13 sierpnia 2020 r. do Banku wpłynął pozew Rzecznika Finansowego. Rzecznik Finansowy w swoim pozwie domaga się nakazania Bankowi oraz ubezpieczycielowi (TU Europa), aby zaprzestali stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych polegających na:

- prezentowaniu oferowanego ubezpieczenia spłaty pożyczki jako chroniącego interesy ubezpieczonych, w sytuacji gdy konstrukcja ubezpieczenia wskazuje, że chroni ono interesy Banku;
- stosowaniu klauzul, które wiążą wartość świadczenia ubezpieczeniowego z kwotą zadłużenia kredytobiorcy;
- stosowaniu klauzul ustalających wysokość składki ubezpieczeniowej bez uprzedniej oceny ryzyka (underwriting);
- stosowaniu klauzul wyłączających odpowiedzialność ubezpieczyciela za wypadki ubezpieczeniowe wynikające z wcześniejszych przyczyn.

Rzecznik wnosi również o zobowiązanie Banku do publikacji na stronie internetowej Banku informacji o stosowaniu nieuczciwych praktyk rynkowych.

Pozew nie obejmuje żądania zapłaty przez Bank oznaczonych kwot. Niemniej uznanie praktyki za niedozwoloną może być przyczyną kreowania w przyszłości roszczeń przez klientów indywidualnych.

Sprawa jest na etapie rozpoznawania przed sądem I instancji.

Sprawy sądowe dotyczące kredytów hipotecznych w PLN

Do dnia 30 czerwca 2023 r. Bank odnotował wpływ 26 pozwów kredytobiorców kredytów hipotecznych w PLN o zwrot świadczeń spełnionych w wykonaniu umowy kredytu. Zarzuty kredytobiorców koncentrują się wokół wskaźnika WIBOR jako niezrozumiałego, niemożliwego do zweryfikowania elementu mającego wpływ na zobowiązanie konsumenta, jak również kwestii niewystarczającego zakresu informacji o skutkach zmiennego oprocentowania przekazywanych konsumentowi przez bank przed zawarciem umowy.

W oparciu o informacje powszechnie dostępne można założyć, że nastąpi wzrost liczby pozwów dotyczących kredytów hipotecznych w PLN. Zjawisko to dotyczy cały sektor usług bankowych. Prawdopodobne jest tworzenie się w obszarze kancelarii prawnych „nowego modelu biznesowego”, który polega na kwestionowaniu umów hipotecznych, zawierających klauzulę zmiennego oprocentowania opartego o wskaźnik referencyjny WIBOR.

W dniu 29.06.2023 r. Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) poinformowała o przeprowadzeniu przez nią oceny zdolności wskaźnika referencyjnego stopy procentowej WIBOR do pomiaru rynku oraz realiów gospodarczych. KNF stwierdził, że wskaźnik referencyjny stopy procentowej WIBOR posiada zdolność do pomiaru rynku oraz realiów gospodarczych, do których pomiaru został on powołany. Zgodnie z oceną Komisji, wskaźnik WIBOR we właściwy sposób reaguje na zmianę uwarunkowań płynnościowych, zmiany stóp banku centralnego oraz realiów gospodarczych (https://www.knf.gov.pl/komunikacja/komunikaty?articleId=82924&p_id=18).

Ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych

Ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych zostało opisane w **Rozdziale 10. Ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych.**

9.2. POZYCJE POZABILANSOWE

<i>w tysiącach zł</i>	30.06.2023	31.03.2023	31.12.2022	30.06.2022
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	15 166 516	14 995 570	15 162 308	15 723 210
Zobowiązania udzielone:	12 543 519	12 485 327	12 830 458	13 372 384
finansowe	10 922 091	10 603 958	10 782 601	11 460 363
gwarancyjne	1 621 428	1 881 369	2 047 856	1 912 021
Zobowiązania otrzymane:	2 622 997	2 510 243	2 331 850	2 350 827
finansowe	11 081	2 185	6 884	59 301
gwarancyjne	2 611 916	2 508 058	2 324 966	2 291 526

10. RYZYKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH

10.1. SPRAWY SĄDOWE I AKTUALNY STAN REZERW NA RYZYKO PRAWNE

Na dzień 30 czerwca 2023 r. Bank miał 18 441 umów kredytowych i dodatkowo 1 482 umowy kredytowe z byłego Euro Banku będące przedmiotem prowadzonych obecnie indywidualnych sporów sądowych (z wyłączeniem roszczeń wniesionych przez bank przeciw klientom, tzw. spraw windykacyjnych), dotyczących klauzul indeksacyjnych w walutowych kredytach hipotecznych (70% umów kredytowych przed sądem pierwszej instancji oraz 30% umów kredytowych przed sądem drugiej instancji) z całkowitą wartością roszczeń wniesionych przez powodów wynoszącą 3 415,6 mln PLN oraz 237,5 mln CHF (portfel Banku Millennium: 3 138 mln PLN i 231,5 mln CHF oraz portfel byłego Euro Banku: 277,6 mln PLN i 6 mln CHF). Spośród 18 441 umów kredytowych w indywidualnych trwających obecnie sprawach 163 są również przedmiotem sporu zbiorowego. Z ogólnej liczby indywidualnych postępowań przeciwko Bankowi około 1700, czyli 9,4%, zostało wniesionych przez kredytobiorców, którzy już w sposób naturalny lub przedterminowy całkowicie spłacili kredyt lub posiadali kredyt przeliczony na złote w momencie wniesienia i nie posiadali ugody, a kolejne 600 dotyczy kredytów, które zostały w pełni spłacone od tego czasu (postępowania sądowe są długotrwałe).

Roszczenia zgłaszane przez klientów w postępowaniach indywidualnych dotyczą przede wszystkim stwierdzenia nieważności umowy i zwrotu zapłaconych rat kapitałowo-odsetkowych jako nienależytego świadczenia z uwagi na abuzywny charakter klauzul indeksacyjnych, lub też utrzymania umowy w PLN z oprocentowaniem indeksowanym do CHF Libor.

Bank jest poza tym stroną pozwu zbiorowego, którego przedmiotem jest ustalenie odpowiedzialności Banku z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w związku z zawartymi walutowymi kredytami hipotecznymi. Nie jest to spór o zapłatę. Orzeczenie w tym postępowaniu nie przyzna bezpośrednio członkom grupy żadnych kwot. Liczba umów kredytowych objęta tym postępowaniem wynosi 3 273. Spośród 3 273 umów kredytowych objętych postępowaniem zbiorowym 163 są również przedmiotem indywidualnych trwających obecnie spraw sądowych, zawarto 579 ugód oraz zapadły 4 wyroki prawomocne (unieważnienie umowy kredytowej). W dniu 24 maja 2022 r. sąd wydał wyrok co do istoty sprawy oddalający powództwo w całości. W dniu 13 grudnia 2022 r. powód złożył apelację od wyroku z dnia 24 maja 2022 r.

Natarczywa kampania reklamowa obserwowana w domenie publicznej wpływa na liczbę sporów sądowych. Do końca 2019 r. przeciwko Bankowi złożono 1 985 indywidualnych roszczeń (dodatkowo 236 przeciwko dawnemu Euro Bankowi), w 2020 r. liczba ta wzrosła o 3 006 (265), w 2021 r. wzrosła o 6 156 (423), w 2022 r. wzrosła o 5 750 (407), natomiast w pierwszej połowie 2023 r. wzrosła o 3 237 (272).

Z danych ZBP (Związek Banków Polskich) zebranych od wszystkich banków posiadających walutowe kredyty hipoteczne wynika, że znaczna większość sporów została prawomocnie rozstrzygnięta niekorzystnie dla banków. Jeśli chodzi o Bank Millennium (włącznie z portfelem byłego Euro Banku), w okresie od roku 2015 do końca pierwszego półrocza 2023 r. ostatecznie rozstrzygnięto 2 082 sprawy (2 011 w roszczeniach klientów wobec Banku i 71 w roszczeniach wniesionych przez Bank wobec klientów tj. sprawy windykacyjne) spośród których zawarto 573 ugody, 42 sprawy umorzono, 56 zostało rozstrzygniętych korzystnie dla Banku, a 1 411 zakończyło się wyrokiem niekorzystnym dotyczącym zarówno unieważnienia umów kredytowych, jak i konwersji na PLN+LIBOR. Bank składa apelacje od negatywnych orzeczeń sądu I instancji. Bank podejmuje również odpowiednie działania prawne celem zabezpieczenia zwrotu kwot udostępnionych na podstawie umów kredytu.

Wartość brutto umów i pożyczek w ramach indywidualnych spraw sądowych i pozwów grupowych wniesionych przeciwko Bankowi (włącznie z portfelem byłego Euro Banku) na dzień 30.06.2023 r. wynosiła 5 730 mln zł (w tym pozostająca do spłaty kwota kapitału umów kredytowych w ramach pozwu zbiorowego wyniosła 826 mln zł).

Gdyby wszystkie umowy kredytowe zawarte przez Bank Millennium, będące obecnie w postępowaniach sądowych indywidualnych i grupowych zostały uznane za nieważne bez żadnego wynagrodzenia za wykorzystanie kapitału, koszt przed opodatkowaniem mógłby wynieść 5 851 mln zł. Końcowe straty mogą być niższe lub wyższe w zależności od ostatecznej linii orzecznictwa sądowego w tym zakresie.

W I półroczu 2023 r. Bank utworzył 1 535,5 mln zł rezerw na portfel Banku Millennium oraz 85,1 mln zł na portfel byłego Euro Banku. Wartość bilansowa rezerw dla portfela Banku Millennium na koniec czerwca 2023 r. ukształtowała się na poziomie 6 088 mln zł, a dla portfela byłego Euro Banku 474 mln zł.

Opracowana przez Bank metodologia liczenia rezerw na ryzyko prawne związane z kredytami indeksowanymi opiera się na następujących głównych parametrach:

- (1) liczbie bieżących spraw (w tym umów w ramach pozwu zbiorowego) i potencjalnych przyszłych spraw sądowych, które pojawią się w określonym (trzyletnim) horyzoncie czasowym. W zakresie zwiększenia liczby przyszłych spraw sądowych Bank monitoruje zachowanie klientów, śledzi trendy na rynku, komentarze ekspertów, co skutkowało dokonaniem korekty wcześniejszych założeń. W efekcie w metodologii liczenia rezerw na ryzyko prawne w przypadku kredytów aktywnych (kredyty z saldem pozostałym do spłaty na dzień złożenia pozwu) Bank zwiększył szacowany procent klientów posiadających aktywne umowy, którzy zdecydują lub zdecydowali się na pozew przeciwko Bankowi do 70% w porównaniu do 55% na koniec 2022 roku. Na koniec czerwca Bank posiadał 35 417 aktywnych umów kredytowych w CHF. Kolejne 19 485 umów było przedmiotem ugody z pożyczkobiorcami, a około 45 000 pożyczek zostało w pełni spłaconych w sposób naturalny lub przedterminowy lub przeliczonych na złote polskie i nie było przedmiotem ugody. Na podstawie analizy statystycznej, w pełni spłaconym lub przeliczonym na złote kredytom, Bank przypisuje znacznie mniejsze prawdopodobieństwo bycia przedmiotem sprawy sądowej, W szczególności: a) Bank ocenia ryzyko związane z rozliczeniami zawartymi z klientami w przeszłości jako znikome b) z grupy kredytów, które zostały spłacone (w sposób naturalny lub przedterminowy, lub zamienione na kredyt złotowy) i nie były objęte ugodą, Bank zakłada, że ok. 1,3 tys. zdecyduje się w przyszłości pozwać Bank.
- (2) aktualnie oszacowanej kwocie potencjalnej straty Banku w przypadku wydania konkretnego wyroku sądowego,
- (3) prawdopodobieństwie uzyskania określonego wyroku sądowego obliczanego na podstawie statystyk orzeczeń w sprawach, w których Bank jest stroną oraz uzyskanych opinii prawnych,
- (4) po decyzji TSUE w sprawie C -520/21 w wyniku negatywnego wyroku rozumianego jako brak wynagrodzenia dla Banku za korzystanie z kapitału Bank dokonał zmiany w metodologii liczenia rezerw i wyeliminował z niej element związany z wynagrodzeniem dla Banku za korzystanie z kapitału,
- (5) zgodnie z opiniami prawnymi Bank nie uwzględnia w metodologii naliczania rezerw elementu związanego z potencjalnym roszczeniem o wynagrodzenie dla klienta w związku z dokonywanymi przez niego spłatami,
- (6) szacunkach związanych z polubownymi ugodami z klientami zawieranymi na drodze sądowej lub pozasądowej:
 - a. Bank zakłada 15% prawdopodobieństwo powodzenia zawarcia ugody w ramach negocjacji prowadzonych z klientami w toku postępowania sądowego,
 - b. negocjacje zarówno na drodze sądowej jak i pozasądowej są prowadzone indywidualnie i mogą być w każdej chwili przerwane przez Bank,
 - c. z uwagi na poniesione już w przeszłości duże wysiłki negocjacyjne, maleje prawdopodobieństwo sukcesu w tych negocjacjach w przyszłości a ich koszty mogą wzrosnąć, jednocześnie większość klientów miała już kontakt z Bankiem w sprawie ewentualnego negocjowania konwersji kredytów na złotówki, więc na chwilę obecną Bank przyjmuje konserwatywne podejście przy uwzględnianiu potencjalnego wpływu tego czynnika.

Bank jest otwarty na indywidualne negocjowanie korzystnych warunków przedterminowej spłaty lub przewalutowania kredytów na PLN. W wyniku tych negocjacji liczba aktywnych walutowych kredytów hipotecznych udzielonych przez Bank Millennium zmniejszyła się o 19 485: w 2020 r. o 1 362, w 2021 r. o 8 450, w 2022 r. o 7 943 i w pierwszej połowie 2023 r. o 1 730. Na koniec pierwszego półrocza 2023 roku Bank posiadał 35 417 aktywnych walutowych kredytów hipotecznych. Koszty poniesione w związku z tymi negocjacjami wyniosły 1 104,6 mln zł: 44,4 mln zł w 2020 r., 364,6 mln zł w 2021 r., 515,2 mln zł w 2022 r. oraz 180,7 mln zł w pierwszej połowie 2023 r. i są prezentowane głównie w pozycji „Wynik z pozycji wymiany” oraz „Wynik z tytułu modyfikacji” w Rachunku zysków i strat (wartości kosztów obciążających poszczególne pozycje Rachunku zysków i strat z tytułu zawieranych ugód zaprezentowano w **nocie (10) w Rozdziale 4 Noty do Sprawozdania Finansowego**).

Ryzyko prawne portfela byłego Euro Banku jest w pełni pokryte Umową w przedmiocie Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotyczącą Portfela CHF, zawartą z Société Générale S.A.

Bank przeanalizował wrażliwość metodologii obliczania rezerw, w przypadku której zmiana parametrów wpłynęłaby na wartość szacowanej straty związanej z ryzykiem prawnym sporu:

Parametr	Scenariusz	Wpływ na stratę
Zmiana w liczbie sporów sądowych	Dodatkowo 1000 nowych klientów składa pozew sądowy przeciwko Bankowi	163 mln zł
Zmiana prawdopodobieństwa wygrania sprawy	Zmiana prawdopodobieństwa wygrania sprawy przez Bank o 1 p.p.	62 mln zł
Zmiana prawdopodobieństwa sukcesu negocjacyjnego z klientem będącym w sporze sądowym	Zmiana prawdopodobieństwa o 1 p.p.	25 mln zł

W dniu 8 grudnia 2020 roku p. Jacek Jastrzębski, przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), zaproponował wprowadzenie rozwiązania „sektorowego” w kwestii ryzyka związanego z walutowymi kredytami hipotecznymi dla całego sektora. Rozwiązanie polegałoby na oferowaniu przez banki swoim klientom możliwości dobrowolnego przystępowania do porozumień, na podstawie których klient zawierałby z bankiem ugodę, tak jakby jego kredyt od samego początku był kredytem złotowym oprocentowanym za pomocą odpowiedniej stopy WIBOR powiększonej o marżę historycznie stosowaną do takiego kredytu. Bank nie podjął decyzji o wdrożeniu tego rozwiązania, ale nie może wykluczyć jego wdrożenia w przyszłości. Decyzja o powszechnym wdrożeniu tego rozwiązania mogłaby wiązać się z koniecznością utworzenia z góry rezerw na straty wynikające z przewalutowania kredytów hipotecznych w CHF. Bank w praktyce wykorzystuje elementy takiego rozwiązania przy wielu indywidualnych negocjacjach z kredytobiorcami walutowych kredytów hipotecznych, w tym również w toku postępowań sądowych.

Ze względu na okoliczności wynikające z wyroku TSUE z 15 czerwca 2023 r. w sprawie C-520/21 (opisane poniżej) możliwość wdrożenia rozwiązania KNF jest niska.

Należy również nadmienić, że na 30.06.2023 Bank musiał utrzymywać dodatkowe fundusze własne na pokrycie dodatkowych wymogów kapitałowych w związku z ryzykiem portfela walutowych kredytów hipotecznych (bufor walutowy Filaru II) w wysokości 1,95 p.p. (1,94 p.p. na poziomie Grupy), z których część została alokowana na ryzyko operacyjne/prawne.

Istotne dla oceny ryzyka rozstrzygnięcia TSUE i Sądu Najwyższego

Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

3 października 2019 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawie C-260/18 w związku z pytaniami prejudycjalnymi złożonymi przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko Raiffeisen Bank International AG. Wyrok TSUE w zakresie dokonanej w nim interpretacji prawa Unii Europejskiej jest wiążący dla sądów krajowych. Orzeczenie to interpretowało art. 6 dyrektywy 93/13. W świetle przedmiotowego orzeczenia wspomniany przepis musi być interpretowany w taki sposób, że (i) sąd krajowy może unieważnić umowę kredytową, jeśli usunięcie nieuczciwych warunków wykrytych w tej umowie zmieniliby charakter głównego przedmiotu umowy;

(ii) skutki dla sytuacji klienta wynikające z unieważnienia umowy należy oceniać w świetle okoliczności istniejących lub dających się przewidzieć w czasie, kiedy powstał spór, a co do tego, czy konsument chce utrzymać umowę, decyduje jego wola; (iii) artykuł 6 dyrektywy wyklucza wypełnianie luk w umowie spowodowanych usunięciem nieuczciwych warunków umowy wyłącznie na podstawie krajowego ustawodawstwa o charakterze ogólnym lub przyjętych zwyczajów; (iv) artykuł 6 dyrektywy wyklucza utrzymanie nieuczciwych warunków umowy, jeśli konsument nie zgodził się na utrzymanie takich warunków. Można zauważyć, że TSUE poddał w wątpliwość możliwość dalszej realizacji umowy kredytowej w PLN przy utrzymaniu obliczania odsetek zgodnie z LIBOR.

Wyrok TSUE dotyczy jedynie sytuacji, w której sąd krajowy uznał wcześniej, że warunek umowny ma charakter abuzywny. Wyłączną prerogatywą sądów krajowych jest ocena, w trakcie postępowania sądowego, czy dany warunek umowny może być uważany za abuzywny w danych okolicznościach sprawy.

29 kwietnia 2021 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ('TSUE') wydał wyrok w sprawie C-19/20 w związku z pytaniami prejudycjalnymi złożonymi przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie przeciwko ex- BPH S.A. TSUE stwierdził że:

(i) sąd krajowy jest zobowiązany do stwierdzenia nieuczciwego charakteru warunku umowy nawet jeśli warunek ten został zmieniony przez te strony w drodze umowy. Takie stwierdzenie pociąga za sobą przywrócenie sytuacji, w jakiej znajdowałby się konsument w braku warunku, którego nieuczciwy charakter zostałby stwierdzony, chyba że konsument poprzez zmianę nieuczciwego warunku zrezygnował z takiego przywrócenia w drodze wolnej i świadomej zgody. Jednakże z dyrektywy Rady 93/13 nie wynika, że stwierdzenie nieuczciwego charakteru pierwotnego warunku umownego miałoby co do zasady skutek w postaci unieważnienia umowy, jeśli zmiana tego warunku pozwala na przywrócenie równowagi między obowiązkami i prawami tych stron wynikającymi z umowy i na usunięcie wady obciążającej ten warunek.

(ii) sąd krajowy może usunąć jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, w wypadku gdy zniechęcający cel dyrektywy Rady 93/13 jest realizowany przez krajowe przepisy ustawowe regulujące korzystanie z niego, o ile element ten stanowi odrębne zobowiązanie umowne, które może być przedmiotem indywidualnej kontroli pod kątem nieuczciwego charakteru. Jednocześnie, przepisy dyrektywy stoją na przeszkodzie temu, by sąd odsyłający usunął jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, jeżeli takie usunięcie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku poprzez zmianę jego istoty.

(iii) skutki stwierdzenia przez sąd istnienia nieuczciwego warunku w umowie zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem podlegają przepisom prawa krajowego, przy czym kwestia utrzymywania się w mocy takiej umowy powinna być oceniana z urzędu przez sąd krajowy zgodnie z obiektywnym podejściem na podstawie tych przepisów.

(iv) sąd krajowy, który stwierdza nieuczciwy charakter warunku umowy zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem, obowiązany jest poinformować konsumenta, w ramach krajowych norm proceduralnych i w następstwie kontradiktoryjnej debaty, o konsekwencjach prawnych, jakie może pociągnąć za sobą stwierdzenie nieważności takiej umowy, niezależnie od tego, czy konsument jest reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika.

W dniu 18 listopada 2021r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawie C-212/20 w związku z pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w Warszawie w sprawie przeciwko Raiffeisen Bank International AG. TSUE stwierdził, że:

i) Treść klauzuli umowy kredytu zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem ustalającej cenę zakupu i sprzedaży waluty obcej, do której kredyt jest indeksowany, powinna, na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów, umożliwić właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i racjonalnemu konsumentowi zrozumienie sposobu ustalania kursu wymiany waluty obcej stosowanego w celu obliczenia kwoty rat kredytu, w taki sposób, aby konsument miał możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs wymiany stosowany przez przedsiębiorcę.

ii) Sąd krajowy, który stwierdził nieuczciwy charakter warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, nie może dokonać wykładni tego warunku w celu złagodzenia jego nieuczciwego charakteru, nawet jeśli taka wykładnia odpowiadałaby wspólnej woli stron.

W dniu 10 czerwca 2021r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał postanowienie w sprawie C-198/20 w związku pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w Warszawie w sprawie przeciwko Santander Bank Polska SA. TSUE stwierdził, że ochrona przewidziana w dyrektywie Rady 93/13/EWG przysługuje każdemu konsumentowi, a nie tylko temu, którego można uznać za „właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego przeciętnego konsumenta”.

W dniu 8 września 2022r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawach połączonych C-80/21, C-81/21, C-82/21 w związku pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie w sprawach przeciwko Deutsche Bank SA oraz mBank SA. TSUE stwierdził, że:

i) Sąd krajowy może stwierdzić nieuczciwy charakter części warunku umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, które nadają mu nieuczciwy charakter, jeżeli takie usunięcie nie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku, który ma wpływ na jego istotę, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego.

ii) Sąd krajowy nie może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, która to nieważność nie pociąga za sobą nieważności tej umowy w całości, zastąpić ten warunek przepisem dyspozytywnym prawa krajowego.

iii) Sąd krajowy nie może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, który pociąga za sobą nieważność tej umowy w całości, zastąpić warunek umowny, którego nieważność została stwierdzona, albo wykładnią oświadczenia woli stron w celu uniknięcia unieważnienia tej umowy, albo przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, nawet jeśli konsument został poinformowany o skutkach nieważności tejże umowy i zaakceptował je.

iv) Dziesięcioletni termin przedawnienia roszczenia konsumenta, mającego na celu uzyskanie zwrotu kwot nienależnie wypłaconych przedsiębiorcy w wykonaniu nieuczciwego warunku umowy kredytu, nie rozpoczyna biegu w dniu każdego świadczenia wykonanego przez konsumenta, jeśli konsument nie był w stanie w tym dniu samodzielnie dokonać oceny nieuczciwego charakteru warunku umownego lub nie powziął wiedzy o nieuczciwym charakterze tego warunku i bez uwzględnienia okoliczności, że umowa przewidywała okres spłaty - w niniejszym przypadku trzydziestoletni - znacznie przekraczający dziesięcioletni ustawowy termin przedawnienia.

W dniu 16 marca 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-6/22 na skutek pytań prejudycjalnych skierowanych przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w sprawie przeciwko byłemu Getin Bankowi S.A. W wyroku TSUE orzekł, że:

i) w wypadku unieważnienia umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą ze względu na nieuczciwy charakter jednego z jej warunków do państw członkowskich należy uregulowanie, w drodze ich prawa krajowego, skutków tego unieważnienia, z poszanowaniem ochrony przyznanej konsumentowi przez Dyrektywę, w szczególności poprzez zagwarantowanie przywrócenia sytuacji prawnej i faktycznej, w jakiej konsument ten znajdowałby się w braku takiego nieuczciwego warunku;

ii) sąd krajowy nie może: 1) badać z urzędu, z pominięciem zakresu uprawnień przyznanych mu w tym względzie przez prawo krajowe, sytuację majątkową konsumenta, który zażądał unieważnienia umowy wiążącej go z przedsiębiorcą ze względu na istnienie nieuczciwego warunku, bez którego umowa nie może nadal być prawnie wiążąca, nawet jeśli owo unieważnienie może narazić konsumenta na szczególnie szkodliwe konsekwencje; 2) odmówić stwierdzenia unieważnienia umowy, w sytuacji gdy konsument wyraźnie o to się zwrócił i został poinformowany w sposób obiektywny i wyczerpujący o konsekwencjach prawnych i szczególnie szkodliwych dla niego skutkach gospodarczych;

iii) sąd krajowy nie może po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem zarządzić lukom wynikającym z usunięcia nieuczciwego warunku zawartego w tej umowie poprzez zastosowanie przepisu prawa krajowego niemającego charakteru przepisu dyspozytywnego. Jednakże do sądu krajowego należy podjęcie, przy uwzględnieniu całości prawa krajowego, wszelkich środków niezbędnych dla ochrony konsumenta przed szczególnie szkodliwymi konsekwencjami, jakie mogłoby dla niego mieć unieważnienie umowy.

W dniu 8 czerwca 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-570/21 na skutek pytań prejudycjalnych skierowanych przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi S.A. W wyroku TSUE orzekł, że:

i) w pojęciu „konsumenta” w rozumieniu Dyrektywy 93/13 mieści się osoba, która zawarła umowę kredytu do użytku częściowo związanego z jej działalnością gospodarczą lub zawodową, a w części niezwiązanego z tą działalnością, wspólnie z innym kredytobiorcą, który nie działał w ramach swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, jeżeli cel działalności gospodarczej lub zawodowej jest tak ograniczony, że nie jest on dominujący w ogólnym kontekście tej umowy.

ii) w celu ustalenia, czy dana osoba jest objęta zakresem pojęcia „konsumenta” w rozumieniu Dyrektywy 93/13, a w szczególności, czy gospodarczy cel umowy kredytu zawartej przez tę osobę jest tak ograniczony, że nie jest on dominujący w ogólnym kontekście tej umowy, sąd odsyłający jest zobowiązany uwzględnić wszystkie istotne okoliczności towarzyszące tej umowie, zarówno ilościowe, jak i jakościowe, takie jak w szczególności podział wykorzystania pożyczonego kapitału na działalność zawodową i pozazawodową, a w przypadku większej liczby kredytobiorców okoliczność, że tylko jeden z nich realizuje cel gospodarczy lub że kredytodawca uzależnił udzielenie kredytu przeznaczonego na cele konsumenckie od częściowego przeznaczenia pożyczonej kwoty na spłatę długów związanych z działalnością gospodarczą lub zawodową.

W wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 15 czerwca 2023 r. wydanym w sprawie C-287/22 na skutek pytania prejudycjalnego skierowanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi S.A., stwierdzono, że sąd krajowy nie może oddalić złożonego przez konsumenta wniosku o zastosowanie środków tymczasowych mających na celu zawieszenie, w oczekiwaniu na ostateczne rozstrzygnięcie w przedmiocie unieważnienia zawartej przez tego konsumenta umowy kredytu ze względu na to, że owa umowa kredytu zawiera nieuczciwe warunki, spłaty rat miesięcznych należnych na podstawie wspomnianej umowy kredytu, w sytuacji gdy zastosowanie takich środków tymczasowych jest konieczne dla zapewnienia pełnej skuteczności tego orzeczenia.

W dniu 15 czerwca 2023 r. TSUE wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygn. C-520/21, w następstwie pytań prejudycjalnych zadanych przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko Bankowi Millennium, w którym wskazał, że Dyrektywa 93/13 nie reguluje wyraźnie skutków nieważności umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem po usunięciu zawartych w niej nieuczciwych warunków. Jednocześnie stwierdził, że:

i) przepisy Dyrektywy 93/13 nie stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą konsument ma prawo żądać od instytucji kredytowej rekompensaty wykraczającej poza zwrot miesięcznych rat i kosztów zapłaconych z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty, pod warunkiem poszanowania celów dyrektywy 93/13 i zasady proporcjonalności,

ii) przepisy Dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty.

Orzecznictwo Polskiego Sądu Najwyższego

7 maja 2021 Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów Sądu najwyższego wydał uchwałę której nadał moc zasady prawnej zgodnie z którą:

1. Niedozwolone postanowienie umowne (art. 385(1) § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następnie świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną.

2. Jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.). Kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna.

W dniu 28 kwietnia 2022 r. Sąd Najwyższy wydał uchwałę (III CZP 40/22), w której wskazał, że w sporach z konsumentem przepis art. 358(1) k.c. stanowi przepis szczególny wobec art. 353(1) k.c., co oznacza, że w przypadku, gdy zachodzą przesłanki zastosowania obu przepisów, sąd powinien zastosować przepis szczególny i orzec trwałą bezskuteczność postanowienia umownego, a nie jego nieważność. Przedmiotowe orzeczenie Sądu Najwyższego należy postrzegać jako istotnie ograniczające ryzyko przedawnienia roszczeń banku o zwrot kapitału.

Skutkiem uchwały SN z 7 maja 2021 r. jest stwierdzenie, że bankowi przysługuje zwrot świadczenia pieniężnego spełnionego przez bank w wykonaniu trwale bezskutecznej umowy. Biorąc pod uwagę niepewność co do momentu rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia roszczeń banku, Bank w celu ochrony swoich interesów kieruje przeciwko kredytobiorcom pozostającym w sporze sądowym z bankiem pozwy o zapłatę. Żądanie pozwu obejmuje roszczenie o zwrot kapitału udostępnionego kredytobiorcy na podstawie umowy. Po wyroku TSUE z 15 czerwca 2023 r. w sprawie C-520/21 wydaje się, że kwestią wymagającą dalszej analizy jest to, czy zwrot pierwotnie wypłaconego kapitału powinien nastąpić według wartości nominalnej, czy z uwzględnieniem utraty siły nabywczej pieniądza. Do dnia 30 czerwca 2023 r. Bank skierował przeciwko kredytobiorcom 4,8 tysięcy pozwołów.

W tym kontekście, biorąc pod uwagę ostatnią niekorzystną ewolucję w orzecznictwie w zakresie walutowych kredytów hipotecznych, Bank będzie musiał regularnie dokonywać oceny i być może konieczne będzie dalsze zwiększanie salda rezerw dedykowanych na spory sądowe, w przypadku kontynuacji tego trendu.

10.2. ZDARZENIA, KTÓRE MOGĄ MIEĆ WPŁYW NA RYZYKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH I ZWIĄZANE Z NIM REZERWY

Można racjonalnie założyć, że kwestie prawne odnoszące się do walutowych kredytów hipotecznych będą dalej badane przez sądy krajowe w ramach rozpatrywanych sporów, co może doprowadzić do pojawienia się dalszych interpretacji, które byłyby istotne dla oceny ryzyka związanych z przedmiotowymi postępowaniami. Okoliczność ta wskazuje na potrzebę stałej analizy tych spraw. Kolejne wnioski o wyjaśnienie i orzeczenie skierowane do TSUE i polskiego Sadu Najwyższego zostały już złożone i mogą być dalej składane, co może mieć wpływ na wynik spraw sądowych.

29 stycznia 2021 r. opublikowano zbiór pytań, z którymi Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego zwróciła się do Izby Cywilnej SN w pełnym składzie, co może mieć istotne konsekwencje w zakresie wyjaśnienia istotnych aspektów orzeczeń sądowych i ich konsekwencji. Izbę Cywilną Sądu Najwyższego poproszono o odpowiedź na pytania na temat kluczowych spraw dotyczących umów walutowych kredytów hipotecznych: (i) czy jest dopuszczalne zastąpienie - przepisami prawnymi lub normą zwyczajową - abuzywnych przepisów umowy odnoszących się do ustalania kursu walutowego; ponadto (ii) czy w przypadku niemożności ustalenia kursu walutowego waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego/denominowanego - jest dopuszczalne, by umowa była ważna w pozostałym zakresie; jak również (iii) czy w przypadku nieważności kredytu CHF, stosowałyby się teoria salda (powstaje pojedyncze roszczenie które odpowiada różnicy roszczenia banku i roszczenia klienta) lub teoria dwóch kondycji (odrębnie roszczenie banku i roszczenie klienta, które powinny zostać rozstrzygnięte odrębnie). Sąd Najwyższy poproszono również o odpowiedź na pytanie, (iv) od którego momentu rozpoczyna bieg okres przedawnienia w przypadku roszczenia banku o spłatę kwot wypłaconych jako kredyt i (v) czy banki oraz konsumenci mogą otrzymać wynagrodzenie za wykorzystanie swoich środków pieniężnych przez drugą stronę.

11 maja 2021 Izba Cywilna Sądu Najwyższego zwróciła się o opinie na temat kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich to pięciu instytucji, w tym do Narodowego Banku Polskiego (NBP), Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF), Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka oraz Rzecznika Finansowego.

Stanowiska: Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka i Rzecznika Finansowego są generalnie korzystne dla konsumentów, natomiast NBP i UKNF prezentują stanowisko bardziej wyważone, zawierające sprawiedliwe zasady traktowania kredytobiorców posiadających kredyty hipoteczne w walutach obcych w porównaniu do sytuacji kredytobiorców złotych, a także wyważone aspekty ekonomiczne dotyczące rozwiązania problemu, które mogłyby zostać rozważone przez Sąd Najwyższy.

W toku kolejnego posiedzenia w dniu 2 września 2021 r., Sąd Najwyższy nie ustosunkował się do odpowiedzi na zadane pytania i nie jest znany nowy termin posiedzenia.

Dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie z powództwa Banku przeciwko kredytobiorcy o zapłatę - zwrot udostępnionego kredytobiorcy na podstawie nieważnej umowy kapitału oraz równowartości korzyści związanej z korzystaniem przez kredytobiorcę z kapitału, sąd skierował do TSUE pytanie prejudycjalne czy w przypadku uznania, że umowa kredytu zawarta przez bank i konsumenta jest od początku nieważna z powodu zawarcia w niej nieuczciwych warunków umownych, bank oprócz zwrotu pieniędzy zapłaconych w wykonaniu tej umowy (kapitału kredytu) oraz odsetek ustawowych za opóźnienie od chwili wezwania do zapłaty, może domagać się także jakichkolwiek innych świadczeń, w tym należności w szczególności wynagrodzenia, odszkodowania, zwrotu kosztów lub waloryzacji świadczenia. Sprawę zarejestrowano pod sygnaturą C-756/22. Sprawa została zawieszona na czas trwania sprawy C-520/21. W wyniku wyroku w sprawie C-520/21 sprawa stała się sprawą w toku, ale istnieją wątpliwości, czy będzie ona kontynuowana w związku z wyrokiem we wspomnianej sprawie C-520/21.

Przedmiotem analizy TSUE, skutkiem pytań Sadu Okręgowego w Warszawie pozostają zagadnienia związane z okresem przedawnienia roszczeń restytucyjnych Banku oraz klienta będących następstwem upadku umowy kredytowej (sprawy C-28/22 ; C-140/22). Interpretacje prawne w tych sprawach mogą mieć szczególnie doniosłe znaczenie dla roszczeń banku co do początku biegu terminu przedawnienia jego roszczeń eliminując lub potwierdzając ryzyko uznania jego roszczeń za przedawnione w danej sprawie.

Z zakresem rozliczeń pomiędzy Bankiem a kredytobiorcą po upadku umowy kredytowej związane jest również zagadnienie prawne skierowane do siedmioosobowego składu Sądu Najwyższego (sygn. III CZP 54/21). Termin rozpoznania sprawy nie został jeszcze wyznaczony.

Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia przedstawione także zostało zagadnienie czy umowa kredytu ma charakter umowy wzajemnej w świetle regulacji dotyczących prawa zatrzymania (III CZP 89/22).

Ze względu na złożoność i niepewność co do wyniku spraw sądowych, w tym z tytułu kontr-pozwów lub innych rozwiązań negocjacyjnych albo potencjalnych orzeczeń Sądu Najwyższego lub Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, na dzień publikacji sprawozdania finansowego trudno jest wiarygodnie oszacować ostateczne skutki różnych potencjalnych rozwiązań.

Obszarem dotychczas nierozstrzygniętym w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego jest również kwestia dopuszczalności roszczeń kredytobiorców w przypadku nieważności umowy kredytu o zapłatę kwot wykraczających poza zwrot miesięcznych rat i kosztów zapłaconych z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty, która w świetle wyroku TSUE z 15 czerwca 2023 r. w sprawie C-520/21 pozostaje niewykluczona. Ze względu na niepewność co do kierunku orzecznictwa w tym zakresie, na dzień publikacji raportu trudno jest wiarygodnie ocenić skutki potencjalnych rozstrzygnięć.

11. INFORMACJE DODATKOWE

11.1. DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ

Na dzień 30.06.2023 r. (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ1126	utrzymywanie i sprzedaż	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	150 000	148 289
2.	Obligacje skarbowe DS0727	utrzymywanie do terminu wymagalności	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	255 000	232 040
3.	Obligacje skarbowe DS0726	utrzymywanie do terminu wymagalności	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	52 000	48 696
4.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	142 000	133 067
5.	Obligacje skarbowe DS0726	utrzymywanie do terminu wymagalności	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	135 000	126 422
6.	Obligacje skarbowe WZ0124	utrzymywanie i sprzedaż	zastaw na rachunku Banku związany z transakcją sekurytyzacji	220 000	227 594
7.	Obligacje skarbowe WZ0524	utrzymywanie i sprzedaż	zastaw na rachunku Banku związany z transakcją sekurytyzacji	50 000	50 385
8.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	zastaw finansowy na rachunku Banku w biurze maklerskim	64 850	60 770
9.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	zastaw finansowy na rachunku Banku w biurze maklerskim	583 659	546 941
10.	Środki pieniężne	należności	wstępny depozyt rozliczeniowy w KDPW CCP (MAGB)	7 000	7 000
11.	Środki pieniężne	należności	fundusz zabezpieczający ASO (PAGB)	2 098	2 098
12.	Środki pieniężne	należności	właściwy depozyt zabezpieczający w KDPW CCP (MATS)	975	975
13.	Środki pieniężne	należności	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	53 029	53 029
14.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	228 356	228 588
RAZEM				1 943 967	1 865 894

Dodatkowo według stanu na 30.06.2023 r. Grupa posiadała zawarte krótkoterminowe (rozliczane przeważnie w ciągu 7 dni) transakcje sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem były papiery wartościowe o wartości 349 851 tys. zł.

Na dzień 31.12.2022 r. (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczone zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe OK0423	utrzymywanie i sprzedaż	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	127 582
2.	Obligacje skarbowe OK0423	utrzymywanie i sprzedaż	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	314 000	308 160
3.	Obligacje skarbowe OK0423	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	134 100	131 606
4.	Obligacje skarbowe OK0423	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	124 000	121 694
5.	Środki pieniężne	należności	wstępny depozyt rozliczeniowy w KDPW CCP (MAGB)	5 000	5 000
6.	Środki pieniężne	należności	fundusz zabezpieczający ASO (PAGB)	172	172
7.	Środki pieniężne	należności	właściwy depozyt zabezpieczający w KDPW CCP (MATS)	304	304
8.	Środki pieniężne	należności	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	106 797	106 797
9.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	403 647	403 647
RAZEM				1 218 020	1 204 960

Według stanu na 31.12.2022 r. Grupa nie posiadała zawartych transakcji sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.

11.2. PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKcji Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

Następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Grupy) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB), w tys. zł:

Na dzień 30.06.2023 r.		
Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	353 151	349 851
RAZEM	353 151	349 851

Na dzień 31.12.2022 r.		
Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	0	0
RAZEM	0	0

W następstwie zawarcia transakcji z przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem są papiery wartościowe prezentowane w powyższej tabeli, Grupa jest narażona na ryzyka analogiczne jak w przypadku posiadania papierów wartościowych o tej samej charakterystyce we własnym portfelu.

11.3. DYWIDENDA ZA ROK 2022

Bank Millennium posiada politykę dotyczącą wypłaty dywidendy na poziomie pomiędzy 35% a 50% zysku netto, z uwzględnieniem zaleceń nadzorczych. Bank odnotował stratę netto w 2022 roku, powstała głównie w wyniku rozpoznania wpływu wakacji kredytowych oraz utworzenia rezerw na ryzyko prawne związane z walutowymi kredytami hipotecznymi, dodatkowo Bank kontynuuje realizację Planu Ochrony Kapitału stąd nie było podstaw do wypłaty dywidendy. Zarząd Banku przedstawił propozycję a Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku, które odbyło się w dniu 30 marca 2023, zdecydowało o przeznaczeniu kwoty 1 029 898 772,97 zł z kapitału rezerwowego na pokrycie straty powstałej w roku 2022.

11.4. ZYSK / STRATA NA AKCJĘ

Zysk na jedną akcję za 1 półrocze 2023 r. (oraz rozwodniony zysk na akcję), wyliczony na bazie skonsolidowanej wynosi 0,30 zł.

11.5. AKCJONARIUSZE POSIADAJĄCY CO NAJMNIEJ 5% OGÓLNEJ LICZBY GŁOSÓW NA WZA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ GRUPY - BANKU MILLENNIUM S.A.

Według dostępnych Bankowi informacji, w odniesieniu do akcjonariuszy posiadających ponad 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu, akcjonariuszami Banku są następujące podmioty:

Akcjonariusze według stanu na 30.06.2023	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	107 970 039	8,90	107 970 039	8,90
Allianz Polska OFE	96 792 815	7,98	96 792 815	7,98
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	67 417 542	5,56	67 417 542	5,56

Dane zawarte w tabeli ustalone zostały według zasad opisanych poniżej. W zakresie dotyczącym Banco Comercial Portugues S.A. są to dane zebrane w związku z rejestracją akcjonariuszy uprawnionych do wzięcia udziału w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy zwołanym na dzień 30 marca 2023 r. W zakresie dotyczącym Nationale-Nederlanden Otwartego Funduszu Emerytalnego oraz Otwartego Funduszu Emerytalnego PZU „Złota Jesień”, liczba akcji i ich udział w kapitale zakładowym Banku zostały obliczone na podstawie rocznej struktury aktywów wyżej wskazanych Funduszy według stanu na dzień 30 grudnia 2022 r. (ogłoszonej na stronach internetowych odpowiednio: www.nn.pl i www.pzu.pl). W zakresie kalkulacji dokonanych na podstawie rocznych struktur ww. Funduszy, założono średni kurs ważony wolumenem (VWAP) akcji Banku w wysokości 4,6013 zł. Informacja dotycząca Allianz Polska Otwartego Funduszu Emerytalnego podana została na podstawie zawiadomienia PTE Allianz Polska S.A. z dnia 15 maja 2023 r. (raport bieżący Banku nr 18/2023).

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2022	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	107 970 039	8,90	107 970 039	8,90
Allianz Polska OFE + Drugi Allianz Polska OFE (*)	96 792 815(*)	7,98(*)	96 792 815(*)	7,98(*)
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	67 417 542	5,56	67 417 542	5,56

(*) Dodatkowo PTE Allianz Polska S.A. zarządza funduszem Allianz Polska Dobrowolny Fundusz Emerytalny. Zgodnie z zawiadomieniem PTE Allianz Polska S.A., ogłoszonym przez Bank raportem bieżącym nr 3/2023, Allianz Polska Dobrowolny Fundusz Emerytalny, Allianz Polska OFE i Drugi Allianz Polska OFE na dzień 30.12.2022 r., posiadały wspólnie 96 810 815 akcji Banku (7,98% głosów), w tym Drugi Allianz Polska OFE 80 760 035 akcji Banku (6,66% głosów).

11.6. INFORMACJE O UDZIELENIU PRZEZ GRUPĘ PORĘCZEŃ KREDYTU LUB GWARANCJI

W ciągu 1 półrocza 2023 r. Grupa nie udzieliła żadnemu z Klientów gwarancji lub poręczeń, w wyniku czego łączna wartość zaangażowania Grupy z tego tytułu na dzień 30 czerwca 2023 r. byłaby znacząca.

11.7. SEZONOWOŚĆ I CYKLICZNOŚĆ DZIAŁAŃ

W działalności Grupy nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

11.8. POZOSTAŁE INFORMACJE DODATKOWE I WYDARZENIA PO DACIE BILANSU

Na dzień 30.06.2023 r. Grupa nie posiada istotnych zobowiązań z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych, a w okresie objętym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniem Grupa nie dokonywała:

- istotnych odpisów aktualizujących wartość zapasów,
- istotnych transakcji nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych,
- korekty błędów poprzednich okresów,
- istotnych zmian sposobu ustalania wartości godziwej dla instrumentów finansowych wycenianych wg tej wartości,
- zmiany klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania,
- zmiany sposobu ustalania wartości szacunkowych, które wywierałyby istotny wpływ na bieżący okres śródroczny.

REFORMA WSKAŹNIKÓW REFERENCYJNYCH

1. WIBOR

W maju 2022 polski rząd zapowiedział zastąpienie WIBOR-u inną (niższą) stawką od 1 stycznia 2023 roku. W czerwcu 2022 powstała Grupa Robocza, w skład której weszły banki komercyjne, GPW Benchmark (Administrator WIBOR), KNF.

W lipcu 2022 r. w związku z planowaną reformą wskaźników referencyjnych w Polsce, powołana została Narodowa Grupa Robocza ds. reformy stawek referencyjnych (NGR). Celem prac NGR jest m.in. wprowadzenie nowego wskaźnika referencyjnego stóp procentowych i zastąpienie nim obecnie stosowanego wskaźnika WIBOR w sposób bezpieczny i zgodny z BMR, w tym w szczególności zapewniając wiarygodność, przejrzystość i rzetelność opracowania i stosowania nowego wskaźnika referencyjnego.

W skład Narodowej Grupy Roboczej wchodzi przedstawiciele Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, Banku Gospodarstwa Krajowego, GPW Benchmark, a także przedstawiciele banków, towarzystw funduszy inwestycyjnych, zakładów ubezpieczeń, firm faktoringowych i leasingowych, podmiotów będących emitentami obligacji, w tym korporacyjnych i komunalnych, izb rozliczeniowych.

Prace Narodowej Grupy Roboczej są koordynowane i nadzorowane przez Komitet Sterujący, w skład którego wchodzi przedstawiciele kluczowych instytucji: Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowego Banku Polskiego, Ministerstwa Finansów, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, a także GPW Benchmark - administratora stóp referencyjnych - oraz Związku Banków Polskich.

Działania NGR prowadzone są w formule projektowej w której wyodrębnione zostały strumienie projektowe i w których pracach aktywnie uczestniczą przedstawiciele Banku Millennium.

Narodowa Grupa Robocza wybrała indeks WIRON jako kluczowy wskaźnik stóp procentowych w ramach BMR do stosowania w umowach finansowych i instrumentach finansowych.

Ponadto Bank Millennium S.A. powołał uchwałą Zarządu Banku z dnia 24 sierpnia 2022r. projekt wewnętrzny podlegający pod Zarząd (Wiceprezesa Zarządu - CFO oraz Członka Zarządu nadzorującego m.in. obszar produktów detalicznych i korporacyjnych), w celu należytego zarządzania procesem tranzyjacji wskaźnika WIBOR na WIRON i realizacji prac zgodnie z mapą drogową. W pracach tych uczestniczą przedstawiciele wielu jednostek organizacyjnych Banku w tym w szczególności odpowiedzialni za obszary produktowe oraz kwestie związane z zarządzaniem ryzykiem, w tym w szczególności, ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem operacyjnym. Struktura projektu uwzględnia podział na strumienie obejmujące produkty i procesy, w których występuje element stosowania wskaźnika referencyjnego WIBOR, zarządzanie projektem przez dedykowanego menadżera projektu oraz cykliczne raportowanie statusów w zakresie poszczególnych strumieni. W obecnej fazie projektu, w Banku trwają intensywne prace związane z dostosowaniem infrastruktury technologicznej, jak również obejmujące przygotowanie procesów wewnętrznych oraz dokumentacji.

Bank stosuje wskaźnik referencyjny WIBOR w następujących produktach (w mln PLN):

- kredyty hipoteczne: 27 141,85 wyłącznie kredyty oparte na stawce WIBOR (bez kredytów o okresowo stałym oprocentowaniu);
- produkty kredytowe i produkty faktoringowe oraz dyskontowe dla przedsiębiorstw: 18 239,20;
- instrumenty dłużne (4 716,12):
 - Aktywa: 2 943,62
 - Pasywa: 1 772,50
- instrumenty pochodne: 20 916,22.

Bank wykorzystuje również instrumenty oparte o wskaźniki referencyjne WIBOR w rachunkowości zabezpieczeń, szczegółowe informacje na temat stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających, pozycji wyznaczonych jako zabezpieczane i zabezpieczające oraz sposobu prezentacji wyniku na tych transakcjach są przedstawione w nocie 16 „Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń” w Rozdziale 4 „Noty do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego”.

Bank Millennium S.A. pracuje nad analizą ryzyka i monitoruje je na bieżąco. Ponadto, ze względu na brak formalnych informacji w zakresie potencjalnego zdarzenia regulacyjnego, o którym mowa w art. 23c ust. 1 BMR, brak rozporządzenia Ministra Finansów, o którym mowa w art. 61c ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym dotyczącego zamiennika lub choćby projektu takiego rozporządzenia, brak informacji o wysokości spreadu korygującego lub sposobie wyliczenia tego spreadu jak również brak rynku instrumentów zabezpieczających oraz biorąc pod uwagę obecny etap prac Narodowej Grupy Roboczej i realizacji mapy drogowej, aktualnie nie jest możliwe oszacowanie skutków finansowych reformy wskaźnika WIBOR.

W marcu 2023, Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej ds. reformy wskaźników referencyjnych przyjął rekomendacje dotyczące nowych produktów, zarówno bankowych, leasingowych, jak i faktoringowych, a także wcześniej opublikowane dotyczące obligacji i instrumentów pochodnych.

W lipcu 2023, KS NGR przyjął Rekomendację w zakresie zastosowania stawki zastępczej dla wskaźnika referencyjnego WIBOR w instrumentach pochodnych stopy procentowej. Rekomendacja przedstawia zalecaną metodę zastąpienia wskaźnika referencyjnego WIBOR Alternatywnym wskaźnikiem referencyjnym w Instrumentach pochodnych stopy procentowej WIBOR w sytuacji wystąpienia Zdarzenia regulacyjnego o charakterze trwałym.

2. LIBOR USD

Bank stosuje wskaźnik referencyjny LIBOR USD w następujących produktach (w mln PLN):

- Bankowość detaliczna/portfel kredytów hipotecznych: 3,30;
- Bankowość korporacyjna: 13,63(*)

(*) *Od 1 lipca 2023, produkty te będą oparte na wskaźniku SOFR O/N.*

W dniu 3 kwietnia 2023 r. Brytyjski organ nadzoru, czyli Financial Conduct Authority nadzorujący ICE Benchmark Administration Limited ogłosił decyzję dotyczącą przyszłości LIBOR USD 3M oraz LIBOR USD 6M. Organ wskazał, że LIBOR USD 3M oraz LIBOR USD 6M będą nadal wyznaczane i publikowane po 30 czerwca 2023 r. przy zastosowaniu zmienionej metodologii tzw. „syntetycznej”, najprawdopodobniej do 30 września 2024 r. Biorąc pod uwagę marginalną liczbę takich umów w portfelu Banku, Bank podejmuje starania w celu wdrożenia indywidualnego podejścia do każdej z tych umów.

TRANSAKCJA SEKURYZACJI

W dniu 12.07.2023r Millennium Leasing Sp. z o.o. zawarł Transakcję sekuryzacji syntetycznej należności leasingowych z transferem ryzyka w rozumieniu art. 2 pkt 10) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) nr 2402/2017 ustanawiającego ogólne ramy dla sekuryzacji oraz utworzenia szczególnych ram dla prostych, przejrzystych i standardowych sekuryzacji, a także zmieniające dyrektywy 2009/65/EC, 2009/138/EC i 2011/61/EU oraz rozporządzenia (EC) nr 1060/2009 i (EU) nr 648/2012 z późniejszymi zmianami ("Rozporządzenie w sprawie sekuryzacji").

W ramach Transakcji Millennium Leasing dokonał sekurytyzacji syntetycznej ekspozycji, na które składają się wierzytelności wynikające z umów leasingu wygenerowane w toku zwykłej działalności Millennium Leasing („Wierzytelności Referencyjne”) w kwocie 4 028 miliona zł, w tym zakupił ochronę przed ryzykiem kredytowym obejmującą straty, które zgodnie z dokumentami transakcyjnymi będą alokowane do Transzy Mezzanine o wartości 280 mln zł, w formie finansowanych obligacji powiązanych z ryzykiem kredytowym (credit linked notes „CLN”) wyemitowanych bezpośrednio przez Millennium Leasing sp. z o.o. i nabytych przez Precise Credit Solutions 11 S.à r.l. z siedzibą w Luksemburgu. Obligacje CLN będą notowane na Gieldzie Papierów Wartościowych w Wiedniu a wykonanie przez Millennium Leasing obowiązku zapłaty odsetek i wykupu obligacji jest zabezpieczone dłużnymi papierami wartościowymi (obligacje skarbowe w wysokości stanowiącej 110% kwoty wyemitowanego CLN). Zgodnie z warunkami dokumentów transakcyjnych i z zastrzeżeniem ich warunków, kwota główna obligacji CLN będzie ulegała pomniejszeniu o kwotę każdej straty kredytowej alokowanej do Transzy Mezzanine, po wystąpieniu zdarzenia kredytowego w odniesieniu do Wierzytelności Referencyjnej.

Oszacowano że powyższa transakcja będzie miała, rozpoznany w lipcu, pozytywny wpływ na współczynnik Tier 1 Grupy na poziomie około 47 bps oraz na łączny współczynnik kapitałowy Grupy na poziomie około 62 bps.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
25.07.2023	Joao Bras Jorge	Prezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
25.07.2023	Fernando Bicho	Wiceprezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
25.07.2023	Wojciech Haase	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
25.07.2023	Andrzej Gliński	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
25.07.2023	Wojciech Rybak	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
25.07.2023	Antonio Pinto Junior	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
25.07.2023	Jarostaw Hermann	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym